

MAGYAR NÉPLAP

FÜGGETLENSÉGI NEGYVENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ára:

Egész évre 6 korona; félévre 3 korona.
Amerikába egész évre 9 korona.

Szerkeszti

BUDAY ALADAR

Kiadja a „PÁZMÁNEUM”
nyomda és irodalmi vállalat.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Köztemető-ut 8. sz.

A hó első számához rendes melléklet:
»Pádui Szent Antal Lapja.«

Állandó béke.

Budapest, június 11.

Nem volt oly régen, hogy feldulva és roncsolva szemléltük siró kedvvel és könnyes szemmel is hazánk közállapotját. Most valahogy a béke áldásait élveznők, ha ugyan nem volna egyrészt kérges nagyon a szivünk, mely így örömekekre nem igen fogékony, másrészt, ha nem vetné előre árnyékát a rém, hogy állandó békeség aligha int országunknak.

Pedig van-e hübb, igazoltabb vágya a népnek, mint mikor békére vágyik?

De állandó békét országunknak más nem biztosíthat, mintha a nemzet és a király közt jó létre a béke. Enélkül semmis a legjobb és leggyakorlatibb kormányprogramm; ezzel azonban elég jó és üdvös még a közepes haladást, fejlődést ígérő program is.

Azért kering vég nélküli körben (se előre se hátra) a magyar politika immár negyedik száz esztendeje, mert közéletünk alig áll más valamiből, mint a király és a nemzet állandó villongásaiából.

Alkotmányunk szerint a királyoknak oly sok törvényes joguk van, hogy a nemzetnél ők sokkal erősebbek. Ezen változtatni csak fegyveres és forradalmi uton lehetne. Erre azonban a magyar népnek se kedve, se szüksége most. Aztán nem is volna célravezető, mert az erő sincs a mi oldalunkon. Nos, ha ezt belátjuk, akkor okosabb dolog állandó békét kötni a két félnek: királynak és nemzetnek!

Amit a Wekerle-kormány kis időre paktált, azt kell a nemzetnek hosszú

időre is paktálnia. Wekerle kikapcsolta a katonai kérdéseket. Ez olyan külön dolga a királynak. Hát maradjon neki. Viszont a belügyek olyan külön dolgai a nemzetnek, melybe nem akar avatkozni a király soha. Hát maradjanak ezek a nemzetnek.

Mondja ki a nemzet, hogy bizonyos ideig nem akar a katonaság dolgába avatkozni, viszont a király belátja, hogy Magyarország gazdasági és nemzeti megerősödéséhez nem szabad gátakat állítania. Vagyis csináljon a magyar nemzet önálló bankot, önálló vámterületet, csináljon új választói törvényt, tegye ingyenessé az iskolákat, és mindezt olyanformán ahogyan neki jó, nem folyik bele a királyi akarat.

Eddig is rendszeren csak a katonai nyelvkérdés volt az ütköző pont király és nemzet közt. A magyar befogás tiszteletet követel a maga állami nyelvének a hadseregben is. Jogos az álláspontja, de a királyé se érthetetlen, mikor nem akarja. Nos, ugyancsak az állami nyelv tudna a béke alapköve is lenni király és nemzet közt — ha nemzeti nyelvünk diadalát a hadsereg helyett az államban magában keressük és a közigazgatásban, közoktatásban, választói jogban, mindenemü polgári életben szeresztünk neki jogot, kizárólagosat és feltétlent.

Mikor mi nemzeti jogainkat hangoztatjuk, méltán nevet rajtunk a királyi udvar. Azt követeljük, hogy tisztelet jusson nemzeti nyelvünknek a hadseregben és a dinasztia előtt,

holott a saját hazánkban a lakosság felénél több az idegen.

Nemcsak született oláhok, tótok fajultak ellenségeinkké, hanem akár Budapesten, akár vidéken, minden perczben felhangzik a német szó törzsgyökeres magyar emberek szájából is. Német a kereskedelmünk nyelve, pedig azok a kalmárok jobban olyan zsidók, kik ezerhez közel esztendeje laknak az Árpádok földjén. Az iparosok világa német. Tudnak magyarul jól, de németül beszélnek egymásközt és német ujságot olvasnak megszokásból. A románok, tótok, németek, szászok megtanultak magyarul az iskolákban (némelyik középiskolát, sőt egyetemet is kijárt) mégse kedvelték meg a magyar nyelvet, annál kevésbé a magyar nemzetet.

Hát ha ilyent a király is tapasztal, nem méltán mondhatja-e a követe-

A Harfmann-féle poriszóró a cséplőgépen.

lésünkre válaszul: Miért éppen a hadseregben és az udvarnál akartok magyarosítani? hiszen ott a nép közt senki se állja útját, mégse végeztetek jó száz év óta semmit, sőt rontottatok sokat.

És ebben igaza van a királynak. Van a hódításra elég tér és anyag itthon a hazában, nem kell érte kifelé sóvárogni. Hanem ha majd megszorodott a jóirányú és helyes magyarosítás útján ez a magyar nemzet pár millióval, akkor aztán elég erősek leszünk a dinasztíával szemben is és akkor kívánhatjuk, hogy most már magyarosodjanak meg a Habsburgok is.

A gyakorlati nemzeti politika mást nem parancsol, csak ezt. A részletek bele vannak írva a józan eszünkbe, csak ki kell azokat onnan olvasni.

Első sorban reformálni kell a parlamentet. Nem csak a szavazók szempontjából. Persze, jogosan csak annak lehet képviselő-választó szavazatra jogot adni, ki a magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja. Minden szavazó, ki magyar tudás nélkül is választhat, élősdi lesz a nemzet testén. Azután gondoskodni kell arról is, hogy emelkedjék az országgyűlés színvonala. A mai üresfejű és gyenge elméjű honatyák helyett hadd kapjunk értelmes, tudós embereket oda, kiknek a törvényhozás nem kenyerük szaporítója is egyuttal, hanem becsület dolga. A főrendiházat is reformálni kell, mert nem igen való az már a huszadik századba, hogy valaki törvényt hozzon egy országra csak azért, mert kilencz águ koronát örökölt a neve mellé. Ellenben testületi főrendeket kell beválasztani oda, kik a nemzeti életet és érdeket ismerik.

El kell igazítani valahogy a ropant hitbizományok kérdését, hogy földhöz juthasson a nép; viszont nem szabad megengedni, hogy idegenek ingatlant vásároljanak fel a hazai területből.

Védeni kell a családi otthont, meg kell adni a létminimumot minden embernek. Ujabb időben ugyan sokat segít államunk a testi munkásokon, de ugyanakkor elhanyagolja a szellemi munkásokat egészen. Pe-

dig értékben mégis csak előbbvalók volnának ezek.

Az aggkori ellátást törvényben kell biztosítani, nemcsak cseléd és cselédsorban levő emberek számára, hanem minden polgárnak. A ki adót fizetett, míg birta, nem állhat az állam szemében hátrább a proletárnál, ki csak azért adta bérbé az izomerejét, hogy kenyerét biztosítsa.

Igazságszolgáltatásunkat és közigazgatásunkat is javítani kell minden irányban. Annyi a hatóság és bíróság Magyarországon, hogy attól koldul a polgárság. De ki is tekerik minden ügynek nyakát és el is temetik mindenkor az igazságot. Annyi a hivatalunk, hogy már-már a miniszterelnök se ismeri ki magát azokban, de mind jobbadán fölösleges dolgot csinál és a népet csak zaklatja.

Szomorú tapasztalatok váltják ki tollamból ezen igazságokat. Nem zsörtölődöm, csak emlékezem. Nem izgatok, csak mesélek. Tényeket és történeteket mondtam el e pár rövid sorban. Kivel történt? Hát millió magyar emberrel egyformán e hazában! Avagy másképp mivel volna megmagyarázható a tömeges kívándorlás? Miért hagyja el ősi honát az a magyar faj, mely a hazaszeregetben példája volt eddig a világnak?

Hát, hogy ezek a tarthatatlan állapotok megszűnjenek, hogy a megígért jobb kor és jobb jövő felderüljön, azért kellene nekünk az a tartós béke király és nemzet közt.

Ki hidalja át a mostani irt? Erre a nagy feladatra ki volna hivatott?

Hát egy ember aligha. Hanem egy egész párt már inkább. Még pedig csakis a függetlenségi párt, mely eddig az elvet hangoztatta. Éppen csak a függetlenségi párt, más senki se. Mert akárki csinálná, szemben találná magával a nagy és tekintélyes, a népszerű és kedvelt függetlenségi pártot. De ha a függetlenségi párt csinálja meg, akkor az nem talál magával szemben számba vehető ellenzékkel rá. Hiszen a többi pártok mind hatvanhetesek, tehát a királyhoz ragaszkodók, vagy pedig nemzetiségiek, kik ugyis mindenkor a korona képmutató talpnyalói voltak.

Takács István.

A milliomos gyermekei.

A kit csak vagyonpusztításra nevelnek, azt elpusztítja a vagyon. A milliomos örökösöket az örökölt milliók tönkre silányítják, ha nem kaptak olyan nevelést, mely dolgozni megtanítja őket is, bár nem okvetlenül szorulnak rá. De hiszen más minő munkát várhatunk is tőlük, iparos vagy földműves szerzi meg a mindennapit.

Névről sokan ismerték egykor Budapesten és az országban is Wahrmann Móriczot, ki Tisza Kálmán alatt nagy szerepet játszott a politikában, lévén ő a geszti khánnak kedvence és mókában-kártyában osztályosa. Ez az öreg zsidó ember sok milliót szerzett magának. Nem csak hogy dolgozott; Magyarországon pusztán munkával lehetetlen milliókat szerezni. Hanem élelmességet vegyített a munkájába és a szerencse párosult hozzá. Tiszteségtelenség nem járult a szerzéshez. Szemrehányást senkitől sem érdemelt, legföllebb irigységet. Azonban sok jót tett a szegényekkel és ez lelohasztotta az irigységet is.

Mikor meghalt, a nagy vagyon mellé két fiút és egy leányt hagyott örökösnek. Lánya kikeresztelkedett és ma is dus, de fiai letörték a kincsébányát és letörték maguk is. Ernő fia két évvel ezelőtt Párisban lett öngyilkos, mert nem volt már mit költenie, sőt adósságot hagyott hátra — a milliók helyében. Másik fia, Rikárd, most lett öngyilkos Bécsben, szintén azért, mert nem volt már mit ennie, minthogy a testvére megunta a sok zaklatós kéregető levelét.

Öreg apjuknak egyéb gondja alig is volt, mint hogy gyermekeinek boldogságát biztosítsa — és ez nem vált be. Tehát tíz millióval sem lehet két fiút biztosítani?

Bizony nem! A két Wahrmann-fiu tragédiája ezt mutatja. Ráczáfol a téves felfogásra, mely szerint minden csak a pénz! Ime, nemcsak azok pusztulnak el, kik belőle semmit sem kapnak, hanem azok is, kik öt-öt milliót örökölték belőle. Mert

munkaszeretet a vagyon. Munka az életnek.

Az ölbe hulló tesz boldoggá, vele kezdeni, sablonosan költész is kell és sáfukar, ki semmi arany sárgás kékségében gókos. De a pász se másoknak nyújtani nem tudlanul szórja a is érdemel. Vagyonyától kellen

Számtalan p rolni, hol az rövid időn b nyoma se mara lett az a nag nem volt meg. gyöt, a szép már elpazarolta örökségét, egy juttatta tisztess halottas házába István négy mi azért nem jutot esze és művelt és jövedelmekt Mit tudtak vol emberek a k pénz csak m szívet és mu volna!? Bizony fordítsunk több

A ki oly gyont is örök kétszeres gond logra és élni sarját. Bárha s pazarolni, de veszedelem kö pedig, ha téko kős, akkor in mint sokat.

A jövődö n vényt is fog h ség megszorítá ha százezreket a többi jusson akkor a jelszo pazarlókkal sze nem fogja tévu vagyona.

munkaszeretet nélkül semmit sem ér a vagyon. Munka nélkül nincs becs az életnek.

Az ölbe hullott nagy vagyon nem tesz boldoggá, ha mást nem tudunk vele kezdeni, minthogy bután és sablonosan költjük. A vagyon mellé ész is kell és szív. Az uzsorás és fukar, ki semmit se költ, csak az arany sárgás fényében és a bankó kékségében gyönyörködik, az se okos. De a pazarló, ki se magának, se másoknak maradandó élvezetet nyújtani nem tud, hanem csak oktanul szórja a pénzt, már büntetést is érdemel. Vagy legalább is a vagyonától kellene őt megfosztani.

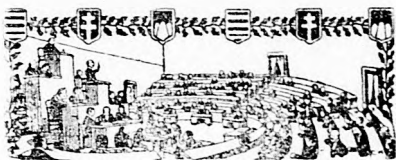
Számtalan példát tudunk felsorolni, hol az örökölt nagy vagyon rövid időn belül szétfolyt, hogy nyoma se maradt. És gyilkossá is lett az a nagy vagyon, mikor már nem volt meg. Gróf Csáky Györgyöt, a szép huszártisztet, mikor már elpazarolta volt három milliós örökségét, egy színésznő kegyelme juttatta tisztet temetéshez Newyork halottas házából. Gróf Keglevich István négy milliót vert el és csak azért nem jutott züllésbe, mert nagy esze és műveltsége miatt állásokba és jövedelmekbe ültette a kormány. Mit tudtak volna ezek és más ilyen emberek a köznek használni, ha pénzt csak mérsékeltén, de több szívet és munkakedvet örököltek volna!? Bizony, a nevelésben ezekre fordítsunk több gondot . . .

A ki oly szerencsés, hogy vagyont is örököltethet a fiára, annak kétszeres gond ajánlatos, hogy dologra és élni tudásra is nevelje a sarját. Bárha szegény fiu is tudna pazarolni, de a vagyonosnak ez a veszedelem közelébb fekszik. Már pedig, ha tékozló hajlamu az örökös, akkor inkább keveset kapjon, mint sokat.

A jövendő mintaállam talán törvényt is fog hozni a pénzbéli örökség megszorítására. Milliókból elég ha százazreket örököl a fiu, a lány, a többi jusson közcélokra: ez lesz akkor a jelszó. De persze, csak a pazarlókkal szemben, mert az okost nem fogja tévutra szorítani a nagy vagyona.

Van arra is elég példa a családok történetében, hogy folytonosan csak gyarapodott a vagyonuk. Talán szabad a Habsburg-családra is rámutatni; azután ott vannak például az Apponyiak, a Károlyiak, a Szemerék, kiknek kezén mindig megmaradt, sőt gyarapodott a nagy vagyon. Lettek is belőlük dinasztiák, királyok és kis-királyok.

Azonban, mikor látjuk, hogy ész és szív hijján a nagy vagyonok elfolyhatnak, vigasztaljuk magunkat a természet törvényeivel: visszament ez is oda, honnan vétetett. Az egyik kéz összeharácsolta a nagy tőkét, a másik visszajuttatta a nép közé. Mert ne feledjük, hogy minden millió együttkapva jelent egy embert, kinek sok, sok van a jóból, de jelent millió szegény embert is, kinek még a mindennapi falatja se biztos!

POLITIKAI VILÁG.

Parasztkongresszus

Pünkösöd első és másodnapján Békés-Csabán Achim András elnöklésével ugynevezett paraszt-kongresszust tartottak, melyre összegyűlt 284 községből nyolczszáz küldött. A gyűlés rendben folyt le, mert a hatóság csak hivatalos személyekkel volt ott képviselve, ellenben egy szál csendőr vagy rendőr sem mutatkozott a gyűlés közelében.

A hirdető plakátok úgy mondták, hogy sok ellenzéki képviselő fog megjönni Csabára, de bizony nem jött több, csak három, és pedig Pető Pollacsek Sándor, Vlád Aurél és Hodzsa Milán. Hát ez igazán szomorú tapasztalat, hogy a magyar képviselők ennyire kiszolgáltatják a magyar népet idegenek befolyásának. Egy zsidó, egy oláh és egy tót ember szerepelnek mint a magyar nép érdekeinek istápolói.

Achim András büszkén is hirdette, hogy ez a gyülekezet a magyarok, oláhok és tótok egyesülését jelenti. „Jogot és kenyeret — a népnek!” ezzel a jelszóval nyitotta meg a tárgyalást és felszólította a gyűlést, hogy a következő pontok kicsikarására tömörüljenek, mert az uri osztály akadályozza ugyan a népjogok fejlődését, Andrassy miniszter is csak az uri osztályok szolgálatában áll, de a király viszont a nép pártját fogja. A követelt pontok volnának: 1. Az általános, titkos és községenként való szavazati jog. 2. A fokozatos progresszív adó. 3. Az összes iskolák államosítása és az ingyenes oktatás.

Következtek a többi szónokok, kik mind az összetartásról és a pártnak nyújtandó anyagi támogatás szükségéről szóltak. Boros Mihály pedig már lázító beszédet mondott és abban a hatóságokat, a kormányt és a polgári pártokat olyan durva szidalmakkal illette, hogy nemcsak az ellenőrző szolgakiró, hanem Achim is rendreutasította.

E közben érkezett meg a három képviselő, kik mindjárt a szószerke is léptek. Pető Pollacsek csak udvariasságot mondott, mert hisz ő a kerület képviselője; Vlád Aurél a románok testvéri csókját osztotta ki, de Hodzsa Milán (felében magyarul, felében tótul mondott) beszédjében már tulsok volt a maszlag. Azt monddta, hogy Magyarországon csak két tényezője van az alkotmánynak. Egyik a nép, de ez alatt mást érteni nem kell, mint a földhöz ragadt, legszegényebb földmivest és kisiparost; — másik a király, ki mint valami legendai alak, hatalmi szóval csinálja meg a törvényeket. Azt mondja Hodzsa: „Ha az Ur-istenhez szabad közvetítők nélkül imádkozni, akkor a királyhoz is fordulhat a nép minden közbülső uraságok, kormány és parlament nélkül.”

Hát igaz, a mindenható Istenhez szabad közvetlenül fohászodni; és ez jól is van így. De a már király elé csak kormány és törvényhozás utján jutott el mindenkoron a nép szava és ez meg így van jól. A ki ezt az ősi szokást felrugja, annak szavára rá kell sütni az ámitás szegyenbélyegét és azt nem szabad többé népgyűlésen szóhoz juttatni.

Az önálló bankról.

A képviselőháznak a magyar nemzeti bank megalapozására kiküldött bizottsága sorra meghallgatja most a szakértőket. A kérdéseket a múlt heti számban ismertettük, miket a szakértőknek adnak. A válaszok miket hallani kell, nem örvendeztetők. Azt minden szakértő mondja, hogy fel kell venni a készfizetést, de mindnek aggodalma van, hogy állandóan folytatni tudjuk-e. A szakértők jobbadán oda nyilatkoznak, hogy önálló vámterület nélkül a bank önállósága csak közepes lesz.

Némelyek az ipar fejlesztésétől, mások a kereskedelem támogatásától várják, hogy gazdasági helyzetünk javulni fog, de súlyos és egyhangu ítélete valamennyi szakértőnek csak az, hogy a magyar önálló bank drágább kamattal lesz kénytelen dolgozni, mint az osztrák.

A szakértők álláspontját így összegezzük:

1. Az önálló bank feállítása lehetséges.

2. A készpénzfizetés fenntartása a mai viszonyok szerint lehetetlen.

3. Az önálló bank időnkint kritikusan drága kamatlábakat és hitelmegszorításokat fog az országra zúdítani.

Vagyis: állami, pénzügyi és mezőgazdasági viszonyaink ma az önálló bank ellen szólnak, de ha reményünk van a második és harmadik pontban említett bajok leküzdésére, akkor azok meg is szüntethetők.

A szakértők közt csak egyetlen egy volt, Jankovich Béla egyetemi tanár, a ki nyíltan kimondotta, hogy ismeri a sok bajt és nehézséget, mégis — minden áldozat mellett is az önálló bankot ajánlja.

Ez ugyan erősen huszáros álláspont, de valójában megközelíti a gazdasági élet logikáját. A nemzetközi gazdasági élet ugyanis annyira szövevényes, annyira ki van téve előre nem látható zökkenéseknek, hogy a bank önállósításának kérdését eleve tisztázni senki sem tudja. Ilyen bonyolult kérdésben csak a bátorság viszi dülőre az élő nemzeték elhatározását. A ki nem mer, az nem is nyerhet. A ki tétova halogatással akar bankot alapítani, az sohasem jut birtokába a lehetséges haszonnak.

A horvát dolgok.

Rauch Pál báró, horvát bán, mult héten kihallgatáson volt a királynál és úgy látszik, sok kérdést rendbe hozott ezen az audiencián, mert mikor onnan visszajött, azt mondta, hogy most már esze ágában sincs lemondani és hogy minden tekintetben egyetért a magyar kormánnyal. — A király annyira kegyesen fogadta a bán előterjesztéseit, hogy hosszabb ideig nem is kíván változtatni a bán programján, hanem fél esztendei határidőt adott neki, hogy a felizgatott kedélyeket Zágrábban lecsillapítsa és a horvátországi zavarokat megszüntesse.

A paksi választás.

A paksi kerület jelöltjei közül Jeszenszky visszalépett és így Mádi Kovács János az egyetlen és hiva-

talos jelölt. Kossuth táviratban kérte meg Vajay István bölcseki plébánost, hogy támogassa a jelöltet. Kovács kijelentette, hogy a keresztényszociálisták törekvéseit, mint a melyek a felebaráti szeretettel össze vannak egyeztetve, helyesli, de a szociáldemokratákat, mert ellenségei a hazának és a vallásnak, elítéli. A kerületben sokan vannak keresztény szociálisták, kik elhatározták, hogy nem állítanak Kovácsnak ellenjelöltet. A balpárt azonban Komjáthy Bélát akarja rávenni, hogy a paksi kerületben fellépjen.

Ingyenes népoktatás és a községek.

Az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat állami segítségben akarja részletetni azokat a községi és felekezeti iskolákat, a melyek az utolsó három esztendőben tanpénzt szedtek, ha az iskolai költségeket öt százaléknál nagyobb községi vagy hitközségi adóból fedezték. De a mily böles ez az intézkedés azokkal az iskolákkal szemben, melyek ma még szednek tanítási díjat — olyan méltánytalan az oly községekkel szemben, melyek nem három évvel hanem sokkal többel ezelőtt, már 15—20 év óta ingyenesé tették az elemi iskolát és e miatt husznál — harmincnél is több százalékos iskola-adót vállaltak magukra. Nem volna igazságos, hogy ezek ne kapjanak állami támogatást, holott azok a községek kapnának, melyek kevesebb áldozat-készséget tanúsítanak iskolai célra! Most még ki lehet a javaslatot igazítani olyan értelemben, hogy minden olyan község kapjon állami segítséget, melyben az iskolai pótdadó az öt százalékot meghaladja.

ORSZÁGGYULÉS.

Pünkösöd után szerdán folytatta tanácskozásait a képviselőház és elintézte mindjárt a vasuti beruházásról szóló javaslatokat. Ezzel kapcsolatban felhatalmazást kapott a kormány, hogy a vasuti üzem céljára szénbányákat vásárolhasson az állami pénzből és azokat állami kezelésbe vegye.

Következő napokon az ingyenes népoktatásról szóló javaslat volt napirenden, melynek elintézése akadályba sehol sem ütközött. Apponyi miniszter néhány ponton felemelte kivált a hitközségeknek nyújtandó segítség összegeit, de viszont sehol sem engedett olyan kívánságnak, mely az ingyenesség nagy elvén csorbitott volna.

A közegészségügyi törvényjavaslat

is letárgyaltatott. Az orvosok jelentékeny fizetés-javítást kaptak, amiért hálásak. De már a járványok esetén való védekezés nem tökéletes úgy, a hogy az új törvény megcsinálja. Mert a vörheny, diftéria, más pusztító kórság leküzdését továbbra is a községek autonóm hatóságainak feladataul hagyja meg, azt pedig a régi tapasztalat eléggé kiáltoan bebizonyította, hogy járványok ellen nem lehet községenként védekezni. Ide olyan nagy állásu és független személyü főtisztviselő kellene, ki a hatóságokkal is rendelkezik, mint háboruban a generális a dandárokkal és kinek engedelmességre köteles még a legnagyobb ur is. Mert olyan roppant urat, mint a halál, nem lehet holmi közepes hatóságú személyekkel elriasztani!

Szerdán délután a főrendiház letárgyalta az idej esztendő költségvetését és minden jelentősebb hozzászólás nélkül el is fogadta azt. A bizottságok sorra előkészültek már a képviselőház által letárgyalt javaslatokra és legközelebbi ülésén a főrendiház ezeket is megszavazhatja.

A nyári szünet előtt már csak kisebb ügyek kerülnek a képviselőház asztalára. Hírlik ugyan, hogy a miniszterelnök a szeszadó reformját is okvetlenül el akarja intéztetni a szünet előtt; ez esetben a parlament csak a jövő hét végén kezdené meg szabadságát. A parlamentet királyi kézirat fogják októberig elnapolni, nehogy megtörténhessék, hogy husz képviselő kívánságára a szünetben is talán sürgős ülésre kelljen összejönniök a szabadságolt honatyáknak.

TÁRCZA.

Leányok.

*Teljes egész életemben
Nem gyűlöltem, csak szerettem,
Minden embert minden sorban,
Ha leány volt, annál jobban.*

*Még sem tudott engem senki,
Csak megcsalni, csak rászedni
S kinevetni alattomban —
Ha leány volt, annál jobban!*

Régi

Hamburg, a ragyogó napfény folyó partján nőtt. Vidám ifjúság csónakok sora között vitorlások melyek már loz vizi járművek. A gőzhajók rangjelt adni a ladikjaikkal nevetek, mert küntik belőle.

Ennek a sok bámuloja község közszával álld hogy az alattóságban gyöny

A jól öltözött meglegedett nehézkes lépte csu férfiu, a k meglátszott fiatal volt, talá szonhárom eszté már nem árult frisseséget.

Sápadt és le mélyen benne szemei. Rossz és egészen b sát keltette. Ő folytatta utját sokaságban é görbén néztek közül, a kik őt véletlenül r

Mintha emb volna, hogy e nincs mit kere bülés sóhaja t dön végre a épületéhez ér

Ez a pompa ságos helyisé idegenek és látogattak, töm A pinczérekné tele volt dolog vették, hogy gerész befurak lönben halad volna.

A tágas helről nyílt a ver van oda ipark fogadott látog

Ütközben eg tal mellett hal kiürített boros uzsonna mara fiatal ember o

Régi tartozás.

Elbeszélés.

I.

Hamburg, az ódon hanzaváros, ragyogó napfényben tündökölt. A folyó partján nagy élénkség uralkodott. Vidám ifjaktól ellepett könnyű csónakok surrantak föl s alá a vizen, közben pedig kirándulókkal megrakott vitorlások is fel-feltünedeztek, a melyek már lomhábban mozogtak a vízi járművek sokasága között.

A gőzhajók nem győztek elég hangrajelt adni az evezősöknek, hogy ladikjaikkal ne keresztezék az ő utjakat, mert különben baj származhatik belőle.

Ennek a nyüzgő eleveenségnek sok bámulója akadt a parton sétáló közönség közül s a folyó hidján százával álldogáltak az emberek, hogy az alattuk feltároló látványosságban gyönyörködjenek.

A jól öltözött, ünnepies külsejű és megelégedett arcú sétálók között nehézkes léptekkel haladt egy karcu férfi, a kinek tengerész mivolta meglátszott ingatag járásán. Még fiatal volt, talán mindössze husz-huszonhárom esztendő, de mozdulatai már nem árultak el ifjonti erőt és frissiséget.

Sápadt és lesóványodott arcában mélyen bennültek fénytelen, fakó szemei. Rosszul volt öltözködve is és egészben beteg ember benyomását keltette. Összeszorított ajakkal folytatta útját az elegáns ruházatu sokaságban és bizony nem egyszer görbén néztek reá egyesek a sétálók közül, a kik óvakodtak attól, hogy őt véletlenül megérintsék.

Mintha emberünk maga is érezte volna, hogy e jómóduak között neki nincs mit keresnie s a megkönnyebülés sóhaja tört fel kebléből, a midőn végre a parti nagyvendéglő épületéhez érkezett.

Ez a pompásan felékesített, barátságos helyiség, a melyet jobbára idegenek és vagyonos hamburgiak látogattak, tömve volt vendégekkel. A pinczereknek mind a két kezük tele volt dologgal s így észre sem vették, hogy a rosszul öltözött tengerész befurakodott közéjük. Másikülönben haladéktalanul kiutasították volna.

A tágas helyiség legszélső végéről nyílt a vendéglő konyhája; nyilván oda iparkodott a nem szívesen fogadott látogató.

Utközben egy fehér terítékű asztal mellett haladt el, a melyen egy kiürített borospalaczk mellett gazdag uzsonna maradványai látszottak. A fiatal ember oly sóvár pillantásokat

vetett oda, e maradékokra, hogy az éles szemű megfigyelő ebből mindjárt megítélhette volna jelenlegi helyzetét. Az a vendég, a ki ennél az asztalnál étvágyát kielégítette, idősebb ur volt, s éppen fizetni készült. Bankjegyekkel teli pénztárczáját kezében tartva, közömbösen nézte, a mint a pinczér néhány aranyat olvasott le előtte az abroszra.

A sápadt ifju egy pillanatra habozni látszott; úgy tetszett, mintha alamizsnáért akart volna a gazdag urhoz folyamodni. De tüstént legyőzte magát és szégyenpírral az arczán, gyorsan tovább sietett.

A konyhába érve, ráförmedt egy alkalmazott:

— Mit akar itt?

— Edénymosogatónak szeretnék beállani — felelte a szegény nagy félénken. — Tengerész vagyok, de soká betegeskedtem és most még nem tudok újra hajószolgálatot vállalni.

— A ki a hajón dologképtelen, azt itt sem használhatjuk! — hangzott a nyers elutasítás. — Ez az állás különben is be van nálunk töltve. Mehet!

S az ifju ment, a reménytelenségnek részvétre indító kifejezésével arczán.

Visszafelé újra odaért a föntemlített asztalhoz, de az illető ur, ki elébb ott számláját kiegyenlítette, valószínűleg már eltávozott. Az asztalkendő, melyet evés közben használt, összegyürve hevert a tányér mellett és —

Igen, és egyik csücske alól kilátszott valami, mégpedig az a tömöft börtárcza, melyet tulajdonosa kétségkívül ott felejtett.

A fiatal ember tekintete egy pillanatra sajtáságosan megmerevedett, a mint ezt a fölfedezést tette. Jobb karja megrándult, mintha ellenállhatatlan erő vonzaná oda az asztalhoz, és mielőtt megfontolta volna, hogy a sok vendég közül valaki megfigyelheti, elvette helyéről a tárczát és viseltes kabátja alá rejtette.

A tolvajlás úgy látszik, észrevétlen maradt, mert senki sem tartotta föl, midőn a kijárat felé igyekezett. Már az ajtóhoz ért s ime egyszerre egy nehéz kéz nehezedett vállára.

— Ne oly gyorsan, barátom! — hangzott fel mögötte. — Ne oly gyorsan! Nem lenne szíves azt a pénztárczát visszaadni?

Mint a kit villámcsapás ér, megrezzent a rajtakapott tolvaj és hátrafordult. Holthálvány arcza, a melyről imént némi remény sugárzott le, szinte megmerevült.

A börtárcza tulajdonosa állott mö-

götte. Az öreg ur szurós, szürke szemei a bűnös lelkébe iparkodtak belepillantani.

— Gyorsan szerzett pénz volna ez s könnyű vagyon! — szólt újból az öreg rosszat sejtető szigorú nézéssel és gunyos mosolylyal. — Adja ide a tárczát és azután majd meglátjuk, hogy mi lesz tovább.

A beteg tengerész reszkető kezekkel adta vissza a lopott jószágot és mentségére azt hozta fel:

— Két nap óta nincs mit ennem!

— Eh: — tört ki az öregből a bosszankodás, miközben az előtte álló szárnalmas alakot végigmustrálta, — látni magán, hogy nem duskálkodik vagyonban, de a szegénység még nem ok a bűnre.

— Nem találom munkát a már nem tudom, hogy mihez fogjak?

Egy pinczér, ki a jelenetet eddig megfigyelte, hozzájuk lépett, nyilván azzal a célzattal, hogy szükség esetén kéznél legyen az uraság segítségére.

— Nincs önnek szobája, — kérde tőle az idős ur — hol én ez emberrel néhány perczig háborítlanul beszélhetnék?

— Tessék ide belépni, — felelte a pinczér, egy oldalajtóra mutatva.

— Hozzon ennielót, bort és két poharat s gondoskodjék arról, hogy háborítlanul maradhassunk.

A öreg ur belépett az őt engedelmesen követő ifjuval a kis szobába és betette maga után az ajtót.

— Így! — szólt nyugodtan, a mint egymással szemben helyet foglaltak. — Ugy látom, ön tengerész. Köszönje ennek a körülménynek, hogy nem juttattam mindjárt börtönbe.

E pillanatban a pinczér kopogott és belépett hozzájuk. Bőséges ebédet tált az asztalra és ismét eltávozott.

A tengerész szemei mohón jártak az ételek körül; e perczben minden mást felejtett.

— Egyék — szólította fel az öreg.

Az éhes ember azon nyomban hozzálátott. Egy-két villámgyors falat után azonban hirtelen megállt.

— Nem tudok enni, — mondá kimerülten. — Torkom olyan, mintha fojtogatnák.

— Ebből azt látom, hogy valóban két napos böjtje volt. Ígyek tehát egy pohár bort és fogyaszson el egy harapás kenyeret utána, — ez egyelőre elég lesz.

Az ifju szót fogadott. Lassan megélénkültek vonásai és szemeiből eltűnt a reménytelen, meredt nézés.

— Hogyan jutott eszébe pénztárczámat elvenni, mialatt én felöltömet

magamra vettem? — kérdi az öreg ur.

— Nem tudtam a kísértésnek el-lentállani, — felelte a kérdezett hal-kan. — Amióta a kórházból elbo-csátottak, tehát majdnem egy hete, hasztalan járok munka után. Sehols-em fogadtak föl, mert sovány va-gyok és alig állok a lábamon. Nem maradt egyéb hátra, mint hogy tol-vajjá váljak.

— Miért nem fordult rokonaihoz? Vagy talán elhagyottan áll?

— Szülőim élnek még. Csakhogy tőlük szégyenlek segítséget kérni.

— Alszégyen; — mormogott az öreg. — Hová való maga?

— A Hallig-szigetekre.

— Ah, az északi tenger kicsi szigeteire, Schleswig partjához közel?

— Igen. Ohland-Hallig az én ha-zám. Atyám ott a tengeri bíróság előljárója.

— Hogy hívják önt?

— Buikstoot Krisztián a nevem.

— Micsoda? — kérde hevesen az öreg, mintha nem jól értette volna. A tengerész megismételte nevét.

Az öreg ur erre fölugrott. Hirte-len elkomorult, arczáról eltűnt a jó-akarat nyoma.

— Buikstoot? kiáltá villámló szemekkel. — Buikstoot? Hát atyá-dat hogy hívják, fiu? Szólj, — de őrizkedj a hazugságtól!

— Az én atyám neve Buikstoot Jasper, — felelte a tengerész, meg-rémülve az öreg szenvedélyes kitö-réseitől.

— Jasper! Hát lehetséges ez? Most, — tizenkilenc év múlva.

Ziháló mellel méregette végig az ifjut s e közben arczkifejezése oly gyűlöletet és bosszuszomját árult el, hogy a tengerészt valósággal két-ségbeejtette.

— Elégtétel! — mormogta az öreg. — Itt az elégtétel!

Majd becsöngette a pinczért.

— Hozzon papiroost, tintát és tol-lat, — adta ki ennek a parancsot.

Két perczzel utóbb a kívánt dol-gok előtte álltak az asztalon.

— Irja azt, a mit önnek tollba mondok! — fordult ijesztő komoly-sággal az ifjuhoz, alighogy a pin-czér kiment a szobából. — Megírja, hogy én önt lopáson rajtakaptam. Ha szót fogad, nem lesz bántódása, ellenkező esetben nyomban elfoga-tom és börtönbe juttatom.

A „börtön“ szóra Krisztián meg-remegett. Tollat vett tehát kézbe és kérlelhetetlen diktandóra a követke-zőket írta:

Hamburg, 189*. július 10.
Parti nagyvendéglő.

Elismerem, hogy Reimers Gusz-

táv ur rajtacsipett, midőn pénz-tárczáját ellopni akartam. Vallo-másomat önként foglaltam írásba.

Buikstoot Krisztián.

— Rendben van, — jelentette ki Reimers s az okmányt nagy gonddal tárczájába rejtette. — Igyék még egy pohár bort, Buikstoot és azután fi-gyeljen ide: életem egy fejezetét mondom el önnek.

— Tizenkilenc évvel ezelőtt én is tengerész voltam s mint másod-kormányos szolgáltam az „Ariadne“ kereskedő hajón. Kapitányunk gond-talan és közömbös ember volt, ki a hajó és a legénység sorsát az első kormányos kezére bízta. Ez az em-ber a Hallig szigetéről származott s az összes tengereket bejárta. Szak-máját nagyon értette, csak egy hi-bája volt, a miért a legénység is rettegett tőle: hirtelen haragja min-den mértéket fölülmult.

Egy alkalommal, Ausztráliából ha-zatérőben, az a baj ért bennünket, hogy élelmi készletünknek, főleg a husnak, végére kezdtünk járni. Tudva azt, hogy a húshiány mily hátrá-nyos következményekkel jár a le-génység munkaképességére nézve, bátorságot vettem magamnak s az első kormányos elé álltam, jobb el-látást kérni.

Hogy micsoda szóváltás volt kö-zöttünk, arra ma már nem emlék-szem, de annyi bizonyos, hogy ő egyszerre ingerült lett és rámför-mett, hogy csak a magam dolgával törődjem. Mikor pedig erre néhány tiltakozó szót merészelttem megkoc-zkátatni, dühében öklével arczomba vágott.

Ez több volt a kelleténél s én egy kéziásót fölkapva, rátámadtam. Csakhogy ő erősebb volt s legyűrt engem. Az elősiető legénység pár-tomra állt, erre kibocsátott kezei kö-zül, de nyomban vasra veretett.

Hazaérve, a tengeri bíróság elé kerültem, azzal vádolva, hogy elől-járómnak ellenszegültem és életére törtem. Azt nem vették tekintetbe, hogy ő ütött először. Így aztán két évi fogságra ítélték, a mit én szót-lanul vettem tudomásul, de lelkem-ben már abban a pillanatban boszút esküdtem életem megrontójára.

Ezt az első kormányost Buikstoot Jaspernek hívták s a Halligokról származott, — tehát az ön atyja volt. Mikor kiszabadultam, nem akad-tam többé nyomára, ennélfogva al-kalmam sem volt eskümnek eleget tenni. Ma azonban, tizenkilenc év múlva, a Gondviselés maga mutatja meg nekem az utat, a melyen elin-dulhatok, hogy régi tartozásomat

visszafizethessem. Istenemre! élni fogok a kínálkozó alkalommal!

Reimers elhallgatott és nehéz lé-legzetet vett. Felkorbácsolt vére sö-tétvörös pirba borította arczát. Rövid szünet után folytatta:

— És mindezek ellenére mégis szerencsém volt az életben. Ma gaz-dag és független vagyok, csak attól kell örökösen rettegnem, hogy fog-házviselt multamat valaki szememre találja lobbantani. E miatt kell ne-kem a kölcsönt kerlelhetetlenül visz-szaadnom atyjának! . . . Ezzel mára az ügyet elintéztük. Ön beteges és pénztelen, tehát fogadja el e cse-kélyiséget!

É szavakkal nagyobb pénzössze-get tett le az ifju elé és minden további szó nélkül gyorsan távozott.

II.

A Hallig szigetcsoport Ohland nevű szigetcskéjén vagyunk, Buiks-loot Jasper szűkebb hazájában, a ki előkelő szerepet játszik itten tenger-bíró minőségében. Jelenleg éppen nagy izgatottsággal jár fel s alá szobájában.

Az asztalnál, arczát kezébe te-metve, Krisztián ül, az ősz háziur fia, de többé már nem az a beteg matróz, a ki Hamburgban hasztalan keresett munkát. Alakja erőteljesebb, orczái az egészségtől kicsattanók, csak a szeméből látszott ki valami különös komorság, a melyet szülői sehogy sem birtak megérteni.

Az apa most egyszerre megállott fia előtt. Aggodalmasan és fürké-szően tekintett reá, majd szeretettel kérdé:

— Mi történt veled, Krisztián? Már nem vagy többé az a régi, vi-dám legény. Három hete, hogy ha-zajöttél, de vidám szó még nem hagyta el ajkadat. Valami tiikod van? Szólj!

A fiu tagadólag rázta fejét és to-vább hallgatott.

— Könnyíts magadon: mi bántja lelkedet? Anyád nem fogja meg-tudni soha, — unszolta tovább az öreg. Majd leült melléje és gyöngéd érzéssel átkarolta.

Erre már a fiu sem állhatta meg tovább meghatottság nélkül: atyja vállára hajtva fejét, halkan zokogni kezdett.

— Fiam! az Istenre kérek, mi történt veled? — sopánkodott nehéz aggodalmak közt a tengerbíró.

— Szégyent hoztam ősz fejetekre, a mit sohasem tudok jóvátenni, — nyögte ki végre a boldogtalan. — A sok nélkülözés elvette eszemét: idegen pénzhez nyultam. S a mi

legrosszabb, az kapott engem rajta: aki családunk ellensége!

Az öreg tengerész visszahökölt. Egyszerre a haragos szenvedély tüze lobogott föl szemében.

— Loptál? — kiáltá harsogva; — loptál?!

— Igen, atyám... hogy éhen ne haljak.

Az aggastyánt mélyen lesujtotta ez a vallomás.

— Oh, Istenem, ez a szegény!... És ki az az ember? Ha kell, mindenünket odaadjuk neki, csak ígérjen örök hallgatást.

— Nem fog hallgatni, mert régi tartozást akar veled szemben kiegyenlíteni. Tizenkilencz évvel ezelőtt az „Ariadne“ másodkormányosa volt s a neve Reimers Gusztáv.

E név hallatára a tengerbíró lecsüggesztette fejét.

— Veszve vagyunk! — mondá. — Ez az ember nem nyugszik, míg ballépésedet mindenkivel nem tudatja, csak azért, hogy engem halálra sebezzen vele.

A kínos beszélgetésben szünet állt be, melyet egy hajószolga belépése szakított meg, jelentve, hogy nagy vihar van támadóban.

Atya és fiu azonnal fölugrottak, hogy az ilyenkor szükséges intézkedéseket megtegyék.

Künn heves északi szél csapott arcukba s a fekete viharfelhők elborították az eget. A hullámok taraja már habzott s a fölriasztott sirályok nyugtalanul csapkodtak fölöttük.

— Nagy vihar lesz, — mondá Buiksloot, az eget kémlelve. — Eredj, vedd magadhoz Pétert és erősítsétek meg a bárkákat. A második horgonyt is lebocsáthatjátok.

— Minden rendben lesz, atyám, — felelte Krisztián tengerészkomolysággal és elindult Péterért.

A vihar ezalatt ijesztő gyorsasággal közeledett és mindig nagyobb erővel korbácsolta a tenger felszínét. Az egyre növekvő hullámok vadul tolongtak egymás nyomában a part felé és ott megtánczoltatták a kikötött csónakokat és halászbárkákat. Mindehhez hozzájárult a beállott sötétség, mely félelmesebbé tette a helyzetet.

A halászok lázasan fáradoztak a parton, hogy kis vagyonukat megmentsék. Ekkor egyikük a távoli

szemhatáron egy hajót vett észre s ezt hangos kiáltással tudatta társaival. Mindannyian a jelzett irányba fordították fejüket.

Két árbócos kereskedelmi briggt, kifeszített vitorlákkal, melyet a bösz hullámok ide-oda dobáltak.

— Ebből baj lesz, — mormogták fejesóválva a halászok. — Ime, most törött ketté nagyobbik árbóca!

E szempillantás mulva a hajóról villanás látszott, a melyet nyomon követett egy dörrenés.

— Vészjelet adnak! — mondá a tengerbíró elkomorodva, — de nem lehetünk segítségükre. Csónakjainkat most hasztalan eresztenénk a vízre, nem boldogulnánk velük.

A veszélyben forgó hajót e közben a vihar oly közel sodorta a parthoz, hogy a fedélzetén működő legénység körvonalait észre lehetett venni.

Most a második árbóc is a hullámokba zuhant s a partonállók rettenetes láiványnak lettek tanúi: a küzködő hajó utasainak és legénységének élethalál harcza kezdődött a felbőszült elemmel.

A briggt nem tudott soká ellentállni a rémséges viharnek. Egyszerre féloldalt dűlt s utána rohamosan sülyedt lefelé.

A halászok elfordultak, asszonyaik imádkozni kezdtek.

— Köteleket tartsatok készen, — parancsolta a tengerbíró, — hogy a kit a hullámok erre sodornak, menthető legyen.

Tovább akart sietni, hogy másfelé is rendelkezék a mentés iránt, a mikor valaki megfogta karjánál. A fia volt, mentőövvvel és hosszú kötéllal derekán.

— Fogd a kötelet, atyám, én beugrom a tengerbe, mert ott egy embert látok.

És anélkül, hogy feleletre várna, egy ugrása már a hullámok között volt és bátran megbirkózott azoknak veszedelmes ölelésével.

Vakmerősége sikerrel járt. Néhány percz mulva csuromvízesen karjában egy mozdulatlan emberi alakkal, mászott ki a partra. Az eszméletlen férfiből először eltávolították a megívott sok vizet, azután a legközelebbi házba vitték, a hol jó meleg, puha fekvőhelyet adtak neki.

A mentés műve ezután tovább

folyt. A halászok még öt embert ragadtak ki a hullámok közül s midőn Krisztián késő éjjel hazaérkezett, mialatt atyja a többi megmentett utas körül volt elfoglalva, — meg-hökkenve hátrált ágyától, a melyben, fehér vánkosain nyugodtan aludva találta... Reimers Gusztávot, az „Ariadne“ egykori másodkormányosát.

A vihar egész éjszakán keresztül dühöngött. A tönkrement hajó kapitányát és egyik matrózát még azon éjjel halva dobta ki az ár a partra. Ok nem látták többé viszont szülő-hazájukat

Másnap érdekes jelenet játszódott le a tengerbíró házában. Reimers kényelmesen üldögélt párnái között s Buikslootékkal beszélgetett. Először Krisztiánnak, azután a tengerbírónak szorítá meg jobbját s utána így szólt:

— Buiksloot Jasper, legyen szent a béke közöttünk. Bosszuvágy és gyűlölet vezérelt ugyan engem ide, de megelégedett szívvel térek vissza Hamburgba. Mélyen megakartam sebezni atyai szivedet, hogy megtoroljam az igazságtalanságot, melyet velem egykor elkövettél. Már husz éve lesz annak!... Legyen minden feledve. (Itt kivonta belső zsebéből a Krisztiántól kicsikart, ama bizonyos vallomást megörökítő levelet, darabokra tépte és letette az asztal közepére. Azután folytatta beszédjét.) Az éjszakai események elmosták a gyűlöletet szivemből és megtanítottak engem arra, hogy van egy Lény, a ki erősebb, mint mi és a ki szándékainkat és tetteinket irányítani tudja. — Legyünk mindvégig jó barátok!

A pályaőr.

Elbeszélés.

Egy vasutas család életéből. (9)

Végre nagy lelkesedve visszajött Frigyes és már messziről élénken integetett kezével.

— Nos, mi újság édes atyjánál? — kérdé Mátrai ügyészhelyettes feszült kíváncsisággal.

— Jó hirt hozok, hangzott a válasz, — jó atyám visszanyerte öntudatát.

— S a szerencsétlenség felől nem beszélt vele?

Nyavalya

törés, mindennemű más idegbetegség, férfigyöngeség, vidatáncz gyógyítható!

Reménytelen epilepsia bajomból kigyógyultam, írja G. föld-birtokos Szegedről, a melyben több éven át szenvedtem, esetem súlyos volt, majdnem reménytelen, de több adag használata után helyzetem javult, ma már hála a jó Istennek egy éve, hogy az utolsó roham mutatkozott.

Betegség leírása és életkor megkivántatik.

egrendelések

Balla Sándor
gyógyszertárhoz,
Hódmezővásárhely,
Kossuth-tér 52. sz.
intézendők.

— Nem. Egyikünk se merészelt fölemlíteni. Nagyon felizgatná őt, ha a kocsisa borzasztó elmulásáról értesülne.

— Főlöszleg ez vele tudatni.

— Mindegy, ügyész ur. Mi elhagyproztuk, hogy az orvos érkezése előtt a balesetet nem hozzuk szóba. Megemlítettem atyámnak, hogy ön itt van s hogy ön állapota felől tudakozódik és a kertben várja a választ. Erre ő kifejezte azt a kívánságát, hogy látni szeretné önt. Lesz szíves velem befáradni?

— Igen, igen! — felelte Mátrai leplezetlen örömmel.

— Csak arra kérem, hogy a szerencsétlenségre ne emlékeztesse atyámat.

— Jól van; megvárom, a míg ő maga kezd róla beszélni.

— Jöjjön tehát Mátrai ur, hadd vezessem el hozzá!

A betegszoba küszöbét átlépve, a bentlévők jelekkel adták tudtul, hogy a legnagyobb csendben viselkedjenek. Az ágy mellett Berkyné asszony ült egy ápolónő társaságában. A jegyző háton feküdt, nyitott, üveges szemei a magasba meredtek. Mintha még nem tisztult volna meg egészen az esze.

Frigyes halkán az ágyhoz lépett és odasugta a betegnek:

— Atyám, itt van Mátrai ur; meglátogatott.

Az első pillanatban a beteg nem is látszott hallani a szavakat, de lassankint élet és fény hatolt a tekintetébe, minthogyha lelke apródonkint ébredne. Kissé félrefordította fejét s az ügyészre előbb kérdően, majd nyomban mosolyogva tekintett és kísérletet tett arra nézve, hogy neki a kezét odanyujtsa.

— Jó napot, ügyész ur! — szólalt meg végül elhaló hangon. — Nagy beteg voltam, soká, soká beteg voltam!

— Valóban, jegyző ur, ön nagy beteg volt és sokat szenvedhetett. De hála Isten, ez is elmúlt. Ön felgyógyul. Néhány nap múlva már kinn a kertben fogja élvezni a meleg napsugarat.

A jegyző mosolygott e vigasztaló szavakra, de tüstént utána elkomo-

rult az arca. Remegő kezét fel emelte és bal halántékára mutatva, sóhajtva szólt:

— Még nem mult el a baj. Itt fájdalmakat érzek. Azt kell hinnem, hogy darabokra tört a koponyám. Borzasztó ütés érthette a fejemet. Hol? . . . Hogyan? . . .

A család tagjai reszkettek a félelemtől, hogy a visszaemlékezés ama gyászos esetre gonosz következményekkel fog járni. Maga az ügyész is izgatott lett. Szívdobogva és visszafojtott lélekzettel leste a jegyző további szavait.

A beteg elhallgatott és ismét a szoba mennyezetére irányította tekintetét. De meglátszott rajta, nevezetesen szeme furcsa csillogásán és összeránczolt homlokán, hogy valami gondolata van, a melylyel nincs egészen tisztában.

Hirtelen újból övéi felé fordult és kérdé:

— Hol van József, a kocsisunk?

A meglepő kérdésre mindnyájan elsápadtak.

Frigyes előlépett és látszólag közömbösen válaszolt:

— Odakinn van az istállóban a lovak körül.

— Tüstént kergessétek el! — mondta a beteg.

— Hogyan? Elüzzük a háztól?

— Soha többé ne kerüljön a szemem elé!

— Jól van, atyám, majd tudtul adom neki.

— Mit vétett a kocsis? — kérdé Mátrai érdeklődve.

— Ő okozta nyomoruságomat, — panaszkolta a beteg fáradt hangon.

— Ah! most már tudom: jég-eső . . . villámlás . . . gyorsvonat . . .

— József nyitotta fel a sorompókat? — kérdezte ismét az ügyész.

— Igen, ő tette.

— Az ön beleegyezésével?

— Sőt tilalmam ellenére. De részeg volt a ficzkó s a vihar teljes erőből tombolt . . .

— A kocsis tehát leszállott, hogy az utat szabaddá tegye?

— Ugy történt. Pedig ugyancsak kiáltoztam neki, hogy ne merészelve megtenni.

— Ön egész bizonyosan állíthatja, hogy a sorompók zárva voltak?

— Egész bizonyosan!

Az ügyész Frigyeshez lépett és halkán így szólt hozzá:

— Hallotta, ugy-e bár? Veres János ártatlan, most tehát nem fog engem megakadályozni abban, hogy az emberszeretetet és az igazságosság parancsának engedelmessékedjem. Kétszeres örömmel távozom innen; először örvendek atyja felgyógyulá-

sán, másodszer a becsületes pályáór kiszabadulásán.

Frigyest módfölött meglepte a való tények váratlan kiderülése. Földre sütötte szemét és fejbólogatással adott helybenhagyó választ.

Mátrai csendes köszöntéssel távozott a betegszobából. A mint a lépcsőkön lefelé haladt, Frigyes utólérte és megállásra bírta. A fiatal ember megragadta kezét és könnyező szemmel így szólt hozzá:

— Mátrai ur, ön nemde szive mélyén váddal illet engem, és pedig a bosszuszomj vádjával. Csakugyan, én vagyok a főokozója annak, hogy Veres János és családja az utóbbi napokban annyit szenvedett. Én tüzeltem ellenük a falubelieket; én működtem közre, hogy azonnal le tartóztassák; én kérelmeztem, hogy helyébe más pályáort alkalmazzanak. A szerencsétlenség megtörténte előtt szíveltem őt és a mikor csak lehetett, megsegítettem. Azzal mentegethetném magamat, hogy őt vétkesnek gondoltam; csak hogy lelkiismeretem most megvádol engem és megszorodva, szégyenérzettel jelentem ki, hogy tévedésemet mindenáron jóvá akarom tenni.

— Frigyes, ne vegye mindezt oly nagyon a szívére! — felelte az ügyészhelyettes. — Szándékát könnyen megvalósíthatja. Veres Jánost abban a perczen szabadlábra helyezik, a melyikben a bíró édesatyja tanúságtételét megkapja. Kevés pénzü összeggel az elszenvedett károkér is kárpótolhatja a családot. Kereszen számára valami más alkalmazást és támogassa őt, a míg nélkülöznie kell. Ezek az egyszerű emberek születésüktől fogva jók és hálásak: még áldani fogják önt, mint jötevőjüket.

— Ah uram, ön megnyugtat engem! Már tudom, hogy mit fogok tenni. Egy hét előtt nem átalottam napjában hatszor a városba hajtatni, hogy bosszumot Veres János ellen véghez vigyem. A derék ember oly boldogan édegett waggonjában! Ha netán a sövényesi őri állást nem tudná visszakapni, ezt ő nagyon lelkére venné, ha mindjárt ennél is jobb állást szerezne neki... Ön

most a városba utazik, Mátrai uram?

— Magától értetődik. Minden késlekedés nélkül. Egyenest felkeresem a vizsgálóbíró és szabadon bocsátó levelet eszközölök ki Veres János részére. Attól tartok, hogy a bírót nem fogom hivatalában találni; valószínűleg birtokára ment. De se baj, majd utána megyek.

— Rajta! Mátrai ur. Engedje meg, hogy én is önnel utazhassam kocsi-ján. Az állomásnál leszálok. Személyesen fogok közbenjárni a forgalmi üzletvezetőségél, hogy az elbocsátott szolgát visszavegyék. Az igazgató barátja atyámnak s így számítok reá, hogy kérésemet nem fogja elutasítani.

— De mi lesz az új pályáorrel?

— Eh! ezzel most nem törődhetem. Elsősorban minden törekvésem odairányul, hogy lemossam a gyalázatot arról az emberről, a kit alaptalanul megvádoltam.

— Igaza van, Frigyes. Minden szava nemes szívből fakad.

— Még egyet, ügyész ur. Megkérem, szerezzen nekem látogatási engedélyt a fogházba. Sietni fogok, hogy első legyek, a ki a jó hirt megviszi Veresnek. Ezalatt ön keresse föl a vizsgálóbíró és hozza magával a szabadságoló végzést. Ha a fogházban esetleg nem talál meg engem, úgy várjon reám, mert nagyon szeretnék a szegény áldozat kiszabadításánál jelen lenni. De most fogasson be tüstént a kocsiába, én azalatt mindent elrendezek, hogy néhány órára távol lehessen a háztól.

Ezzel Mátrait az udvaron keresztül kikísérte az utcára.

Visszatérve, Frigyes a kertészszel találkozott, a kinek vidáman hírül adta:

— Jakab, jó hirt mondok, a minek örülni fogsz. Te mindig jó cimborája voltál a letartóztatott Veres Jánosnak és semmikép sem akartad hinni az ő bűnösségét...

— Most se hiszem, dörmögött a kertész.

— Igazad van! Atyám magához tért és világosságot derített az ügyre. József volt a hibás. Kelleténél többet ivott s atyám parancsa ellenére fölnyitotta a sorompókat.

— Pompás! nagyszerű! éljen Veres János! ujjongott a kertész, miközben öröme jeléül magásba dobálta sapkáját.

— Csönd és hallgassd tovább! szólt rá Frigyes. — Az idevaló nép Veres Jánost gyalázkodó szitokkal illette. Ő pedig holnap szépen visszatér a faluba. Eredj hát házról-házra és hirdesd az ő ártatlanságát, hogy most már mindenki szeretettel és tisztelettel fogadja, a mint illik.

— Urfi, engedje meg, hogy a magam esze szerint járjak el ebben a dologban.

— Csak okosan, Jakab! Mindent el kell követni, hogy Veres János a méltatlanul elszenvedett bántalmakért kárpótlást leljen.

— Nem baj, ha megeresztek egy pár koronát?

— Ne sajnáld! Majd azután én minden költségedet megtérítem.

— Ha így áll a dolog, — ugrált örömeiben a jószívű kertész, — akkor holnap az egész falut a feje tetejére állítom. Hadd lássa az urfi, hogy mikép tudunk egy becsületes embert ünnepelni.

S nagy vígan futott Jakab a község felé.

(Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

Ajándék a rossz gyermeknek. Mig mi harcban állunk a horvátokkal, mert ránk támadnának merészen, addig királyunk ime ajándékkal kedveskedik nekik. Magánpénztárából képeket vásárolt a kiállításra ő felsége és azokat megküldte a bánnak, hogy diszítse velük a zágrábi muzeum falait. A bán tanácsolta ezt a királynak és Wekerle jónak vélte. Csak aztán legyen a lekenyerező ajándéknak fogantatja is! Ne hogy az izgága horvátok valami másnak, pl. biztatásnak értsék!

A beteg püspök. Boromisza Tibor dr. szatmári püspök állapota válságos még mindig. Állandóan eszméletlen kívül vivődik és orvosai immár tehetetlenek a kórral szem-

ben. Az egyházmegye minden templaoma elvégzi a szokásos imádságokat. Nincs kizárva, hogy a váltság elmúlik és a püspök felépül.

A mentőknek. Pünkösdi napján a mi bevétel volt a budapesti Margitsziget belépő jegyeiből, azt József főherceg a mentőknek ajándékozta, kik nagy szívjósággal azon fáradoznak, hogy a szerencsétlenül járt, elgázolt vagy másképp sérült embereknek az utcákon azonnal segílyt nyújtsanak.

Hazatérők. Csütörtökön Newyorkból elindult az Ultónia nevű gőzös és 174 magyart hoz fedélzetén Fiuméba. — Az Ausztró-Amerikana nevű hajóstársaság Laura nevű hajója hétfőn ott meg Triesztbe és hozott vissza 170 magyart. A hazatérők panaszkodnak a newyorki magyar menedékház tisztjeire, kik rájuk erőszakolták, hogy idegen hajón tegyék meg az utat. A hajón nagyon rosszul bántak velük és sokszor kellett romlott ételt enniük; a vízhiány miatt is sokan rosszul lettek.

A király huszárjai. A király nevét viselő egyes huszárok ezrede, mely eddig Nagyszébenben volt állomáson, szombaton érkezett új helyére Bécsbe. A fásztó utat, mely harmincznyolcz napig tartott, lóháton tették meg a huszárok. A mint megérkeztek a schönbrunni kertbe, már várta őket a király szintén lóháton és szemlét tartott felettük. A király látható örömmel gyönyörködött a szép legényekben, legnagyobb részt békésmegyei fiukban, azután harsány hangon odakiáltott nekik: — Fiúk! nagyon meg vagyok elégedve!

Utóbb parancsot adott, hogy délre meg kell vendégelni az ő kedvenc huszárait.

Jekelfalussy rendjele. A honvédelmi miniszternek a német császár a vörös sasrend első osztályu keresztjét ajándékozta. Engedélyt kapott királyunktól is, hogy elfogadhassa és viselhesse.

A czinkotai árvaház. A magyar gazdasszonyok országos egyesülete tartja fenn a czinkotai árvaházat és ha tudjuk, hogy Damjanich

Jánosnak, a vitéz negyvennyolczas vértanúnak özvegye ott az elnöknő, akkor már azt is tudjuk, hogy magyarrá nevelik ott a lányokat. Korábban leginkább a honvédek árváit helyezték el abban, de most már annyira messzi jutottunk a nagy időkötől, hogy legfeljebb dédunokáik találhatók árvaságban a honvédeknek. Az egyesület most hálából megfestette a vértanu özvegyének arczképét és az esztendei záróvizsgán leleplezi azt, mert legnagyobb jötevőjét éppen Damjanichnéban tisztelheti az árvaház Szikotán.

A szeretet serege. Mult szombaton az iskolás gyermekek felvontak Budapest utcáin, hogy gyűjtsenek a szegény tudósbetegek javára. Hat és fél métermázsánál több két-fillérest szedtek össze a kis fiúk és lányok. Összesen 12456 korona volt a gyűjtés eredménye.

Pisztolylövés a kihallgatáson. Csukai József egy időben jó hírű asztalos volt Kolozsvárott, de utóbb elszegényedett és Budapestre jött fel szerencsét próbálni. Voltak jó gondolatai, szabadalmi is, de csak nem tudott a boldogulás útjára rá találni. Mult pénteken kihallgatáson volt a kereskedelmi miniszteriumban, de mert Sztérenyi államtitkár nem sok jóval biztathatta, kirántotta zsebéből a revolvert és mellbe lötte magát. Azóta a halállal vívódik. El volt készülve az öngyilkosságra, mert már mikor felment, a portásnak megmondta, hogy aligha kerül elevenen ismét szemé elé. — Hja, ha az a jámbor ember nem szegény asztalos, hanem gazdag gyáros lett volna, akkor kapott volna Sztérenyitől legalább biztatást.

Kossuth-szobrok. Szatmárból és Vámos-Mikolából egyszerre jö a hír, hogy Kossuth Lajosnak közadakozásból szobrot kíván emelni a polgárság. A vámos-mikolai volna első szobra Kossuthnak Hontmegyében.

Repülőgépek versenye. A császári jubileum ünnepeinek közt érdekes esemény lesz a repülőgépek versenye Bécsben, melyre minden feltalálót meghívtak. Augusztusban vagy szeptemberben lesz meg a verseny, melyre aránylag nagyon nagy díjakat tűztek ki. A ki magyar

ember be akarja mutatni repülőgépet, jelentkezzen a bécsi honvédelmi miniszteriumban. Utazási költséget is előlegez neki a miniszter.

Pusztító szélvihar. Abaujszántóról írja egyik olvasónk, hogy hétfőn ott olyan orkán dühöngött, mely embervastagságu fákat kitesavart, háztetőket sodort le és a kertekben a sírköveket kidöntötte. Emberemlékezet óta nem volt a megyében ekkora szél.

Nagy tűz Bécsben. A császár város Rosgger nevű útján van cze-luloid-gyára a Sailer testvéreknek, kiknek Erzsébetfalván is van hasonló gyáruk. A bécsi gyárban szombat délelőtt a pincze anyagkészlete a nagy hőségben magától meggyuladt és felrobbant. Mielőtt még a munkások menekülhettek volna, már felkapott a láng az emeletekre és elzárt minden kivezető utat. A gyárban sok gyermek dolgozik, kik ijedten futkostak egyik helyiségből a másikba, de nem volt többé szabadulásuk. Mire a tűzoltók megérkeztek, tizennyolcz megszenesedett holt testet találtak, tíz munkásgyermek pedig életveszélyesen megsérült. Néhány munkás leugrott a második emeletről és úgy zuzta magát össze. Az épület porig leégett. Az áldozatok közt van a gyárosnak egyik huga is, ki menyasszony volt és éppen a délutáni esküvőjére készült. Az egyik Sailer a tűz mellett megőrült, a másik is súlyos idegbajt kapott, úgy, hogy ki se tudja hallgatni a rendőrség. Királyunk, a mint hírt vette a nagy szerencsétlenségnek, rögtön 6000 koronát küldött az áldozatok felségítésére.

A budapesti állatkert most házi kezelésbe került és a főváros nagy áldozta tal akarja rendbe hozni ezt a tudományos szép kertet, melyet a vidékiek is mindig szívesen látogatnak. Egy millió és kétszáz-ezer korona kell a czélra, melyet a tanács meg is szavazott rá. A pénz-ből elsőbb a kertet magát és az épületeket hozzák rendbe és csinba, azután új állatokat is vásárolnak, mert már sok tréfát kellett elviselnie a tanácsnak, hogy állatbőrbe öltöztetett szunczok lakják meg a ketreczeket.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni forduljon a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézetéhez Budapest V., Géza-utcza 2. (saját ház.) Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép és kisbirtokon segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsönköri teendőit ellát. Kölcsönöket a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4 $\frac{1}{2}$ %-os és 4 $\frac{3}{4}$ %-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4 $\frac{1}{2}$ %-os kölcsönök egyik módoszata minden levonás nélkül készpénzben fizettetnek ki. Akinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

Az orvos büne. Auspitz Márton orvos és Kóten Sára leányzó mindketten Magyarországból vándoroltak ki Amerikába, hol aztán a szívük összedobogott. Csak az volt hiba, hogy házas, családos ember volt már az orvos, de ezt a leány előtt eltitkolta. Mikor aztán bajba hozta a leányt, faképnél hagyta és megmondta, hogy már feleséges rég. Kóten Sára kicsalta megrontóját a házából és a kapu alatt lelőtte. Mikor a rendőrök elfogták, így szavalt a leány:

— Ő gyilkolt meg engem, nem én őt. Szegény lány vagyok, se apám, se anyám, itt élek idegenben munkából. Semmim se volt, csak a becsülete, attól is megfosztott ez az álnok ember. Ő ülök, hogy jól czéloztam.

Az orvos hitese neje, mikor férje halálát megtudta, megtévelyodott. Három árva maradt a kicsapongó ember után. A rendőrségen már több feljelenlés is akadt, melyben fiatal lányok Auspitzot megvádolják, hogy gyógyítás helyett rosszat tett rajtuk.

Szerencsétlenségek. Burján Erzsé mándoki lakós kocsiján Nagy-Tárkányba igyekezett. Mikor a kompra hajtott, nem tudta lovát jól megállítani, a kocsit befordult a Tiszába. Ló és kocsis odaveszett. — A Nezsiderben állomásozó huszárezred két közembere gödröt ásott a homokban. Asás közben egy réteg homok megcsuszott és Sulcz Emil huszárt maga alá temette. Mire társa segítségét hozott, addigra meg is halt. — Ujpesten Pásztor Endre rendőrelőőr romlott húst evett és feleségével meg három gyermekével együtt súlyosan megbetegedett. — Mérges gomba ölte meg Palla Ferenczet és nejét Budapesten, kiket a mentők kórházba vittek ugyan, de már késő volt.

Merénylet Dreyfus ellen. Valamikor sokat emlegették ennek az áruló francia kapitánynak nevét, ki katonai terveket adott el a német kormánynak és ezért számkiállításba küldték őt az Ördögzi-

getre. Később újra tárgyalták a pörét és úgy találták, hogy ártatlan. Visszavették őt a hadseregbe is, sőt előléptették annyival, mennyivel az egykoru bajtársai jutottak előbbre az alatt, míg ő büntetésben volt. Most újra felkapja nevét a rossz nevű katonának a hír, mert egy Gregoriet nevű újságíró a hangversenyteremben rátámadt és két golyót röpitett a karjába. A vizsgálóbíró előtt azt mondta Gregoriet, hogy hazája ellenségét muszáj gyűlölnie és sajnálja, hogy szíve helyett csak a karját találta el.

Pénzt vagy életet. Ezt a régi rabló világból való kiáltást mult héten anyjának kiáltotta oda a tizenhét éves esztendő Zay Károly gróf, kinek atyja szanatóriumban fekszik, anyja pedig kegyelemből a Károlyiak üllői-uti palotájában lakik. A fiatal mánás pénzt akart kicsikarni anyjától és nem annak életét fenyegette, hanem a maga elpusztításával rémítette anyját. Minthogy a grófné hajthatatlan maradt, be is váltotta a szavát az elvetemült fiu és mellébe lőtt. De nem halálosan talált.

A katonák panasza. Jelentős újítást rendelt el a király a legénység panasza dolgában. Ugy intézkedett, hogy ezentúl a katona minden panasza eljusson a dandárparancsnokig és ott igazságos elbírálást kapjon. Így még az ezredparancsnok ellen is tehet panaszt a katona. Ez az újítás talán véget fog vetni a sok kínos bánásmódnak, melyben csak azért részesülnek fiaink, mert hogy véletlenül bevéltak katonának. A király az újító rendeletben hangsúlyozza, hogy sohase lehet bíró az, ki ellen a katonának panasza van.

A vonatból kidobott gyermek. Február 4-en Hatvan és Gödöllő közt kidobta Béla nevű fiát a vonatból Illiczky nyugalmazott vasúti hivatalnok. A vonat kerekei lemetszették a kis fiu egyik lábát. A rémtevő apát az orvosok közveszélyes örültnek találták és most elhelyezték a Lipótmezőn. Megnyomorított fiát a gyermek-liga fogadta föl.

Porszóró a cséplőgépen.

Harfmann Jakab gazdasági gépgyára és gépjavitó-műhelye Ujverbáson, hozta forgalomba azt a szabadalmazott ujuonságot, melyet mai képeink közt bemutatunk. A naptárban már látták is olvasóink, a hirdetések közt, de újból figyelembe ajánljuk, mert a gazdasági hősök egészségét óvja meg és elég olcsón nyújt fegyvert a tüdőgyilkos por ellen. Ez a készülék ugyanis a port a cséplőgépből kiszívja és harminc-negyven méternyire a levegőbe dobja úgy, hogy a cséplőtérrel egészen eltávolodik a por és messzi a munkatérre kívül hull alá. De nemcsak a munkások dolgoznak így polmentesen, de a szalmának és pelyvának is gyarapszik az értéke, takarmányozó ereje, mert nem porosodik be annyira, mint közönségesen. Bővebb leírást és költségvetést tessék a felalálótól kérni: Harfmann Jakab, Ujverbász.

Krisztus és a démonok.

Pogányok hite a démonról.

Az ókori pogánynepek közül a görögök gyakoroltak legtöbb befolyást az emberiség kulturájára. Az ő nyelvükből való ez a szó: démon. Nem taglalom most a szó eredetét és fejlődését, csak arra utalok, hogy az Iliás híres énekében az olimpiai istenek is démon névvel vannak említve, tehát olyan lényt értettek a démon szó alatt, aki sorsokat, életpályákat intézni képes. Míg az a szó „deosz = Isten” a fenséges nyugalomban élő legfőbb szellemi lényt jelentse, addig a démon alatt azt az isteni erőt értették, mely az emberi sorsokkal törődik, azokat fejleszti és javítja, vagy pedig akadályozza és rontja. Míg a deosz az egyszemélyű Isten jelenti, kiről a pogányoknak is volt, bár csak halvány sejtésük, addig a démon az isteni erőknek a termé-

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár a m. k. honvédség, a közöshadsereg, m. k. zeneakadémia, színházak,

Raktár: II. Lánchíd-u. 4.

LEGNAGYOBB GYÁR ES RAKTÁR. Ajánlja saját gyárában készült elismert legkiválóbb minőségű vonós-, fuvó- és ütőhangszereit. Teljes zenekarok felszerelése előnyös feltételek mellett, a legjutányosabb árban szállítatik. — **HARMONIKÁK** legjobb erős, elpusztíthatatlan és különleges acélhangokkal — **TÁROGATÓ** saját találmány, iskolával 35 firtól feljebb.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kivitel nagyban és kicsinyben

STOWASSER J. császári és királyi udvari HANGSZERGYÁROS

művészek stb. szállítója

Gyár: II. Öntőház-u 2.

szetben és életviszonyokban megnyilatkozó formáit jelzi. Démónnak nevezték a láthatatlan lelkeket és az istenségnek inkább érezhető mint kézzelfogható hatalmát. A mi visszas helyzet, bántó sors, fájo szerencsétlenség a görögöt érte, azt ő mind egy gonoszindulatu, kártevő, vagy legalább is pajkos démónnak tulajdonította, kinek kedve telik az ember gyöttrésében és megtréfálásában.

Ki a görög irodalomban jártas, tudja, hogy ők a megholtak lelkeit is démonoknak nevezik. Az arany és ezüst korszak emberei nem hal tak meg végkép, hanem életük jósága vagy gonoszsága szerint arra kaptak szabadalmat, hogy — tova lebbenvén a mindenség légkörében — az élő embereknek jót vagy rosszat okozzanak, a kárt vagy tőlük távol tartásák, vagy rájuk zudítsák; a szegényt felgazdagítsák vagy a dusat kifosztják. Miből ke letkezett ez a hit? kétségtelenül abból, hogy az ókor emberei azon kortársukat, ki testileg erősebb, lel kileg fejlettebb volt, nem tekintették magukkal egyenlőnek, hanem már az Istennel rokonnak.

A filozófusok mind emlékeznek műveikben démonokról. Plátó szerint a világűr, a levegő és a tenger démonok lakása, kik légből és vízből (éterből) valók. Ugyancsak Plátó hirdette, hogy az istenek, a démonok meg az emberi lelkek egyazon anyagból keletkeztek, származásuk pedig vagy közvetlenül vagy közvetve az őslényből való. Egy helyen azt mondja Plátó a démonokról, hogy azok tisztje volna az istenek rendeleteit a földre lehozni, az emberek könyörgését pedig az istenek elé fölviselni. Vagyis Plátó és a többi filozófus egyforma alakoknak képzelte az angyalokat és a gonosz lelkeket, kiknek csupán más és más a hivatásuk. Ezért mondhatta Tertullian, hogy Plátó nem tagadta az angyalokat, noha az őrző-angyal megnyugtató hitéről nem volt sejtelve.

Mint a görögök, úgy a rómaiak is azt hitték, hogy minden szellemi vagy természeti erő megnyilatkozása mö-

gött egy személyszerű, individuális, élő lény található fel. A latinok ezeket geniuszoknak hívták. A géniusznak (a római felfogás szerint) nincsen neme, vagyis se férfi, se nő, nincsen határozott foglalkozása és számuk légió. Beleavatkoznak az ember sorsába születésétől kezdve haláláig, a természet erőit kormányozzák; előttük nincs zár a házon és övék a szabad mező. Lebegnek az ürben és állandóan figyelik, kísérik az embert.

Röviden tehát úgy határozhatjuk meg a görögök és rómaiak szellemvilágát, hogy az a természet erőinek megszemélyesítéséből keletkezett, később átalakult a sok istenség (panteizmus) vallásává. Azt is mondhatjuk, hogy az egyetlen Istennek különböző munkálkodását külön-külön isteni személynek minősítették és tisztelték. A pogány érezte lelke mélyén, hogy ő egy, legfőbb Istentől nyerte életét. Ezért hálás volt és tisztelte Alkotóját. Hogy közben a bukott lelkek játszi labdájává lett a hite, arról számot sohse vetett. Annyira nem tisztult meg a hite és tudása soha. Ezt csak a kereszténység tártta föl neki. De akkor aztán nem is volt többé pogány — ha t. i. hitte azt, mit a keresztény egyház tanított.

Kezdetben a pogányság nem keverte össze az istenit a démonival. Ez csak később fokozatosan történt, a mint csalóka jelenségek és ravasz emberek varázslatai megzavarták az esztét.

A babilonok és asszirok hite is érdekes e téren. Ok ismertek szellemeket, kik a sötétség szolgálatában állanak, vagyis éjben üzik gonosz játékkukat az ember rontására, míg el nem hessegeti őket a samás (napisten) világosságának sugara. Állandóan ostromolják a jó Isten, a hamurabbi országát, de naponta megújul kudarczuk, mert minden hajnal ismét trónjára ülteti a samást. A gonosz szellemek közül egyedül egynek van neve: Lilit. Ez a gyermekeket és a szülőanyákat üldözi kivált péntek éjjel és ujhöld éjjelén. Izaiás próféta is

megemlíti ezt a gonosz szellemet, kít a pogányok asszonnak képzeltek. A démonoktól származnak a betegségek, kivált az elmehábor-gások. Hogy kárt bennök ne tegyenek, a babilóni nép engesztelő áldozatot is mutatott be a gonosz szellemeknek. De hittek jó szellemekben is (rossz sédu és jó sédu), kiknek szintén van hatalmuk az emberek fölött.

A régi egyiptusok is hittek az állami nagy istenek kivül szellemekben, kik természetük szerint jót vagy rosszat okoznak az embernek; hogy kegyüket megnyerjék vagy kártevésüket távoltartsák, áldoztak egyszer napjában a jó és egyszer napjában a rossz lelkeknek.

A régi beduinok szellemvilága dzsinekek mondatik. Vagy jók, vagy rosszak. Rejtőzködő, titokzatos, de nem tisztára szellemi lények a dzsinek, mert azt mondták róluk, hogy esznek, isznak, házasodnak, sőt megsebezhetőek és meg is ölhetőek. Ártanak vagy használnak az embernek, a szerint hogy jó kedvükben található vagy nem. Közönségesen állati testben jelennek meg, de ezt csak úgy veszik kölcsön. Leginkább kigyó alakjában lepik meg az ember háza táját. Máskor a sűrűben és rengettegben tanyáznak, forrás mellett és patak partján. Az arabok pogány hite szerint a fő istenségek nem foglalkoznak a világ kormányzásával, ezt egészen rábizzák a dzsinekre.

Az ős perzsák hite szerint (melyet Zoroaster prófétált nekik) Ormuzd a minden jónak Istene és alkotója; ennek állandó ellensége az Árimán, kinek hazugság a szelleme, sötétség, bűn és halál a birodalma; hazugságával megtéveszti az embert és kétséget támaszt benne a jó iránt; tévedésből és kétségből származik aztán az embernek minden rosszasa. Árimán nem ur valami ország fölött, hanem kitagadott, magára hagyott, bukott szellem, ki tehát egyedül vijja a szünettelen harcot Ormuzd ellen és csalafinta módon, ravaszsággal, álnoksággal,

(ármánnyal! mint a neve mutatja) vegyíti a rossznak magvát minde-
niütt a jó közé (konkolyt a tiszta
buza közé) hogy a jó Istennek
bosszuságot okozzon, tőle minél
több emberi lelket elszakítson. A
meghódított ember aztán szolgál
neki, képezi az ő udvarát. Ezeket
az ő emberből lett szolgálait (mikor
holtuk után aztán már csak lelki
lények) Árimán felruhazza a saját
erejéből titokzatos és természet-
fölötti tehetségekkel. Nevezi ezeket
a perzsa dew-eknek, mely név
rokon a cigányok devlájával, kik
szintén ismernek és vallanak isten-
kéket a nagy Isten mellett.

A dev-ek, vagy devlák okoznak
minden bajt a földön. Ellensúlyoz-
zák a természet szaporító erejét,
meddővé teszik a nőt, terméket-
lenné az állatot, fát, vetést; száraz-
ságot, vihart, orkánt, jégesőt, kár-
tevő állatokat ők invitálnak a földre.
Az erkölcsi bajok is tőlük valók.
Ők sugálnak az embernek hazug-
ságot, csalást, kicsapongást, lusta-
ságot, hogy Ormuzd ne találhassa
bennök a kedvét.

Végre azonban egyszer le fog
győzteni Árimán minden serege és
a semmisségbe fog elenyészni. Az
emberiséget valami nagy tűz meg-
fogja tisztítani a rossznak minden
nyomától és emléktől, minek utána
majd csak egyedül Ormuzdra fog-
nak hallgatni és csak őt fogják
dicsérni.

Az ős magyarok vallása igen
kevésbé különbözött a perzsákétól,
azért ismertettük ezen utóbbit ki-
merítőbben.

A racionalisták azt fejtegetik és
azt bizonyítanák, hogy a zsidók
ó testamentumi hite a szellemekről,
angyali és démoni világról ezen itt
felsorolt pogány vallásokból fakadt,
nem pedig isteni kinyilatkoztatáson
nyugszik. Ujabb beható kutatások
azonban éppen az ellenkezőt iga-
zolják: azt ugyanis, hogy a zsidók
hitének volt hatása a babilóniak,
asszirok, beduinok, perzsák és más
népek hitére, mert annyira szembe
állítva a jót a rosszal csak olyan
népeknél látjuk, kik közt a zsidók
laktak volt; Babilónban, Assziriá-

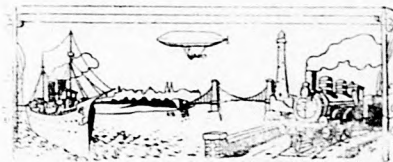
ban, Ázsiában és a pusztákon vol-
tak számkivetésben, éltek és sza-
porodtak ott, részben megtelepedve
is maradtak és minden irányban
szellemi oktatói maradtak a népnek,
mert fennsőbbiségük tagadhatatlan
volt. Már a görögök és a rómaiak
démoni hite nem közelíti meg any-
nyira a valóságot, mert nem is
érintkeztek a zsidókkal annyira.
Mikor pedig érintkeztek, akkor már
fejlettebbek voltak a kultúra egyes
ágaiban, mint az izraeliták.

Tetszhalottak felismerése.

A Budapesti Önkéntes Mentőegye-
sület orgánuma, a „Mentők Lapja“
diszes számot adott ki jubileuma al-
kalmából. A pompás, piros borítékba
foglalt szám nem kevesebb, mint 104
oldalra terjed. Ebben a számban dr.
Körmöczy Emil igen érdekes cikket
írt a tetszhalottak felismeréséről, mely-
ből a következőket közöljük:

Miképp ismerhetjük fel a tetszhalot-
takat, illetve hogy különböztetjük meg
a halottaktól? Olyan hullát, mely
bomlása miatt rossz szagú, vagy a
melynek tagjai a hullamerevség foly-
tán nehezen mozgathatók, természet-
esen könnyű felismerni. Am az első
segítségnyújtó legtöbbször olyankor
érkezik, mikor még a hulla meleg és
a bomlásnak és merevségnek nyoma
sincs. Ilyenkor mindig azt kell meg-
vizsgálnunk, van-e szivverés és léleg-
zik-e a megvizsgálandó? A szivverést
a szívtájéki megtapintásával, vagy az
ezen tájékon való hallgatódzással is-
merhetjük fel. A szív ugyanis műkö-
dése közben megrázza a mellkast és
sajátságos ritmikus hangot ad. Ezen
tüneteket megállapítani azonban nem
mindig könnyű. A tetszhalottak szív-
működése különben is gyenge és alig
észrevehető. Az izgatott és ilyen vizs-
gálatokban járatlan ember pedig ak-
kor is hall szívhangozt és érzi an-
nak dobogását, mikor már azok nin-
csenek jelen. Azért sokkal megbizha-
tóbb annak vizsgálata, hogy van-e
jelen légzés? A légzés megszüntét
már régen a halál biztos jelének te-
kintik. Azért például a hulla ajkai elé
tollat vagy gyertyát tartottak, hogy
azokat megrebbenti-e valami légzés?
Vagy hűvös, tiszta tükröt tartottak a
megvizsgálandó szája elé, hogy elho-
mályosítja-e a légzés páratartalma?
Ezen vizsgálatoknál azonban sokkal

biztosabb és egyszerűbb, ha megfi-
gyeljük, hogy mozog-e a megvizsgá-
landó mellkasa (a nők légzésénél szo-
kott előfordulni) vagy hasfala (férfiak
légzésénél). A vizsgálatot kétséges ese-
tekben meztelen emberen végezzük;
igy kevésbé tévedhetünk és az leg-
alább 3—4 perczig tartson, mert a
tetszhalotti állapotokban néha előfor-
dul, hogy a légzés pár perczig elakad
(Cheines-Stokes légzési típus), hogy
aztán újból meginduljon. Kétséges
esetekben kísértsük meg szokott éles-
tési kísérleteinket, melyeknek célja
a szivverés és lélegzés megindítása;
a tetszhalotti állapotban ennek sok-
szor legalább időleges sikere lesz, az
igazi halottnál ellenben, minden éles-
tési kísérlet haszontalan.

NÉPEK, NEMZETEK.

Az angol király a csárnál.
A rokonsági viszony összehozza ezt
a két nagy urat. A csárné tudni-
illik testvére az angolok királyának.
Közös politikára a két nép nem haj-
landó ugyan, mert érdekeik minden
ponton összetűznek, de az ázsiai bo-
nyodalmak miatt most megállapo-
dásra kellene jutniok. Ez a találko-
zás kiáltó példa rá, hogyan csinál-
nak az uralkodók olyan politikát is,
mely a népüknek sehogy se tetszik.
Az angolok gyűlölik az oroszot és
segítik ellenében minden helyütt a
más népeket, hiszen tudjuk, hogy a
japánokat is pártolták. Az oroszok
viszont gyűlölik az angolt és hacsak
lehet, ellene lázítják a népeket. Ázsia
forrongó gyarmatai és nomád államai
mikor a brit lobogót felcsufolják,
rendszerint orosz zsoldon hisznek. De
a csár és a király most ölelkezni
fognak — hiszen sógorok ők és más
réven is rokonok.

A marokkói helyzet. Muley
Hafid ellenszultán szombaton nagy
pompával bevonult Fezbe, a fővá-
rosba és bátyját véglegesen trónvesz-
tettnek nyilvánította. A régi szultán
tartózkodási helyét senki sem tudja.
Azt hirtelik, hogy áruhában kül-
földre menekült.

A hősök pénze. Mikor az orosz
tiszték annak idején a japán hábo-
ruba vonultak, pénzüket a csári ta-
tarékpénztárba tették biztonságba. Az
elesett tiszték családja ott hagyta a

pénzt, mert a czár magánvagyonából tizes kamatot ígért nekik érte. Most azonban élehetetlen gaz tisztviselők a hősök árvaít meglopták, közel félmillió rubelt a pénzükből elsikkasztottak, illetve hamisított nyugták révén mindenkor kivették a kamatokat olyanok nevére is, kik azt föl nem vették. Az elkésereedett nép meg akarta gyujtani a takarékpénztár házáat, mikor a komisszagoak híret vette és csak két zászlóalj katonaság tudta a forrongást lecsillapítani; persze az orosz ketoua csillapító szerét golyónak és puskapornak hívják, melytől a felháborodott emberek közül kilenczvennégy örökre lecsillapodott.

Választás Bulgáriában. A bulgár nemzet most ejtette meg általános választását a parlament felújítására. A kormánypart nagy többséggel tért vissza.

A német császár fizetése. Vilmos császár javaslatot terjesztett a parlament elé, melyben a civilisztának három millió márkával való emelését kéri, mert az élet drágaságát a császári udvar is érzi. Vilmosnak tulajdonképp csak mint porosz királynak van fizetése, a császári címhez jövedelmet nem rendelt a német alkotmány.

Szikla a vonaton. Bregenc mellett egy hegyi szikla levált és éppen az arra futó személyvonatra zuhant alá, melyből négy kocsit a folyóba sodort. Husz utas meghalt, sokan megsebesültek. Azon a helyen három évvel ezelőtt is szerencsétlenséget okozott egy leváló szikla, akkor ígérték a hegy szabályozását, de nem hajtották végre.

Szociálisták Boszniában. A boszniai és hercegovinai szociálisták pünkösdi két napján népgyűlést akartak tartani Szerajevóban, de a helytartóság csak úgy volt hajlandó erre engedélyt adni, ha az elmondandó beszédek elsőbb bemutatják. Minthogy a szónokok ezt tenni vonakodtak, a gyűlést betiltották és a Bécsből meg Budapestre leutazott küldötteket az ország határáig eltolonczolták. Később titokban mégis összejött a gyűlés, de nesztét vette a rendőrség és feloszlatta őket. — Egy horvát pópát és egy tanítót felség sértés miatt tizenöt, illetve hét évi fegyházra ítélte a szerajevói katonai bíróság. Kegyelemért folyamodtak a királyhoz, de az ítélet helyben hagyást kapott Bécsben is.

Tíz millió a szegényeknek. Párisban mult héten meghalt egy különczködő özvegyasszony, ki férje

halála óta senkivel sem érintkezett. Hagyatékában száz milliónál több frankot találtak, melyből tíz milliót a párisi szegényeknek hagyott végrendeletileg.

Felgyujtott templom. Pár hét előtt felégették a gyujtogatók a híres helyőrségi templomot Berlinben, most vasárnap ismét tetőtűzet okoztak a szent Pál templomán. Éppen az ünnepi nagy mise alatt, de a bátor pap lélekjelenléte megmentette a híveket a nagyobb bajtól. Ugyanis, mikor az utczán járók észrevették a kicsapó lángokat, megmutatták a sekrestyének, az megsugta a papnak, ki azután kifelé fordult az oltártól és azt mondta, hogy rosszullete miatt abba kell hagynia az istentiszteletet, kéri a híveket, menjenek szép rendben ki a templomból. Így ember-élet nem esett áldozatul. A tűzoltók megérkeztek, a templomot megmentették. Kiderült, hogy gonosz kezek petrolummal öntözték meg a templom gerendáit és tíz helyen tetek alájuk égő csóvákat.

Forradalom Perzsiában. Teheránban rendkívül komoly a helyzet, a vidékről is aggasztó hírek érkeznek. Számos hivatalnok és katonai csapat megtagadja a szolgálatot, mert már hónapok óta nem kapják járulakaikat. A kincstár üres és rablás, fosztogatás van napirenden. A helytartók és parancsnokok megírják lemondó leveleiket a sahnak és elmennek, magukra hagyva az alantas hatóságokat és katonatiszteket. A parlament tekintélye ideig-óráig fenntartja a rendet, de a sah viszont szítja a lázadást, mert sorra fogságba vetteti a tekintélyesebb képviselőket, sőt családja tagjait sem kíméli, mert bizalmatlan hozzájuk. A sah sok katonát gyűjt maga körül, ezeket magánpénztárából jól fizeti, de Teheránban már nem lakik, mert nem érzi magát biztonságban. A városban mindenfelé erős lovassapatok cirkáznak, négy töltött ágyu torka mered a fővárosra és orosz kozákok teljesítik a rendőri szolgálatot. A határon is mind sürűbb orosz csapatok szökösnek Perzsiába, úgy mondják, hogy rablókat üldöznek, de többé vissza nem mennek. Valami nagyobb államcsiny készül Perzsiában.

Hasznos tudnivalók.

Hogyan akadályozzuk meg az olaj megkőzmosódását? Az olaj a levegővel való érintkezés és légyen főlzivása következtében lesz kőzmos. Elégséges, ha az olajat üve-

gekbe töltjük s föléje 2 hüvelyknyi borszeszt öntünk, az üveget jól be kell dugaszolni és egyenesen fölállítani. Ilymódon az olaj nagyon sokáig marad meg.

Husfűstölés. A marhahus oly módon való fűstölésére, hogy ki ne száradjon, izletes legyen, fűstszagot ne kapjon és tartós legyen a következő eljárás ajánlatos. Mikor a hus még meleg az ölés után 32 rész konyhasóból és 1 rész salétromból álló keverékben meghempergetjük, aztán annyi rozskorpát szórunk rá, a mennyi csak ráragad, fehér itatóspapírba takarjuk és a füstre tesszük.

A biblia és a technika.

Atchesonról, a carborundum és mesterséges grafit híres föltalálójáról, kinek gyára a Nigara mellett van, következő érdekes históriát beszélük: Atcheson nemrég arra a gondolatra jött, hogy nem lehetne-e a formák előállítására használt agyag plaszticitását valami anyag hozzáadásával fokozni. Más szóval az agyagot kevesebb víz hozzáadásával akarta plasztikusabbá tenni s ez által összezugorodását megakadályozni, vagy legalább is csökkenteni. Talált is több erre alkalmas vegyületet, cseresavat, gallussavat stb. Ahogy a téglagyártásról így gondolkozott, eszébe jutott Mózes második könyvében az ötödik fejezet egy érdekes passzusa, hol a szalmának a téglagyártásnál való fölhasználásáról van szó. A Fáraó gyötörni akarván a zsidókat, megparancsolta a helytartóknak és hivatalnokoknak, hogy a népnek ne adjanak többé szalmát a tégláégetéshez, hanem a zsidók maguk menjenek szalmát szedni, dv azért éppen annyi téglát kell beszolgáltatniok, mint azelőtt. A régi Egyiptomban ugyanis a téglát nilusi iszap- és rövidre vágott szalmakeverékből készítették. Soha senki sem sejtette, hogy mi célja volt a szalma hozzákeverésének, miután a szalma szilárdsága nagyon csekély. Atcheson nyomban arra gondolt, hogy a régi egyiptomi eljárás s az ő találmánya között valami összefüggés van. Szalmát vízben kifőzött s e főzetet használta az agyag plasztikussá tételére s ime úgy találta, hogy e főzetnek éppen olyan tulajdonsága van, mint például a tannin-oldatnak, hogy az agyagot plasztikussá s jobb minőségűvé teszi. Érdekes, hogy a bibliában évezredek keresztül szunnyadt egy találmány s ennek lényegét csak most értette meg egy modern amerikai iparos.

KEDVDERITŐ

A tettenkapott betörő

igy mentegetődzött: „Instálom, csak utána néztem, hogy mind rendben vannak-e az ur ajtaján a závarok!”

Kétértelmű tiltakozás.

Tanár: „Barátom, maga a világ legnagyobb számára! Hiába tiltakozik, nem feledkeztem meg magamról!”

No, csak rajta.

Vendég: „Megtörtént már magánál, hogy valaki jól evett, ivott, aztán nem fizetett?”

Korcsmáros: „Meg bizony!”

Vendég: „Aztán mi lett vele?”

Korcsmáros: „Rövidesen kidobtam!”

Vendég: „No, csak rajta. dobjon ki engemet is, mert árva fillér nem sok, de annyi sincs a zsebemben!”

Jó kívánság.

Fiskális vendégét így köszöntötte fel a gazda: „Barátom uramnak, minthogy mostanság annyi sok az ügyvéd, hogy már Dunát lehetne velük rekeszteni, nem kívánhatok jobbat, mint annyi temérdek munkát, hogy abba szakadjon bele! Éljen!”

Első segély.

Beszéli magában a fiatal orvos: „Mindennap hirdetnek új könyvet arra, hogyan kell első segélyt nyújtani balesetnél míg az orvos megjő; de arra sehoh se oktatnak ki engem, miből éljek én meg, míg az első beteg megjő?”

KÖZGAZDASÁG.

Katonák az aratáson. Már régebben megirtuk, hogy így lesz, most hivatalosan is közzéteszik a

király legfelső elhatározását, mely szerint a közös hadsereg legénységének jelentékeny része az aratásra három hetes szabadságot fog kapni. A 4., 5., 7. és 13. hadtestekhez tartozó katonák július elsejétől, a 6. és 12. hadtesthez tartozók pedig július közepétől kapják a három hetet. De többet, mint három hetet senki sem kap. Lovas és műszaki katonák szabadsága csak kisebb mérvű lesz. Gyalogosok közt is csak az kapja meg, ki hatósági (tehát községi) bizonyítvánnyal igazolja, hogy tényleg arató munkára menne haza. Első sorban azokat szabadságozzák, kiknek saját birtokuk van, vagy kiknek szülei birtokosok vagy bérlők. Negyvenholdas gazdák fiai már nem kapnak a jóból. A szabadságot kérhetik a szülők vagy községi elöljárók az alispán útján, vagy pedig maga a katonája a rendes szolgálati uton.

Viharok, jegek, esők. A hetekig tartó nagy szárazság után most annyi zápor szakad ránk, hogy sok már. Még sokabb a jégből, mert abból pár szem se kell. De az idén feltűnő nagy darab jegek is esnek, melyek a gyümölcsös kárát mindjárt jövő évre is okozni tudják. Ilyen jég esett Hontmegye és Nógrád keretén, hol pedig az aszály is elég kárt tett volt. Ipolyvecze, Hidvég, Nagyfalú és Ipolybalog határában a rozstot lekaszálták, annyira tönkre silányította a jég. — Oroszgradna és Kupa somogyi helységek vetését elverte a jég. — Gáta, Lajtaufalu és Moson-ujfalu nem aratnak az idén; teljes inségre van csak kilátás. Battyányi Tivadar gróf, a képviselőjük, a kormánytól kér számukra segítséget. — Biharmegyében órák hosszaiig hullt a jég; vetést, szőlőt, kapást, gyümölcsösöt egyformán megvert; a fak olyanok, mint késő ősszel. —

A Tátrában ősziesre fordult megint az idő, nagy felhőszakadás volt Iglón és Szepesváralján. A Harrach gróf birtokán kocsirakományba lehetett összeszedni a foglyokat és fácánokat, melyeket a jég vert agyon. Házi szárnyasban is sok a kár országszerte.

Budapesti piaczi árák.

Liszt. Nullás 33.60, egyes 33.20, kettes 32.80, hármas 32.20, négyes 31.80, ötös 31.40, hatos 30.60, hetes 29.40, nyolczas 28.20, F. —, G. —.

Buza ára e héten nem változott.

Minőség	kilós	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki	74	22.10 — 23.40
"	75	22.50 — 22.99
"	77	23.10 — 23.40
Pestvidéki	74	21.90 — 22.10
"	75	22.10 — 22.50
"	76	22.70 — 23 —
"	77	22.60 — 23.20
"	—	— — —
Bánsági	74	21.80 — 22.10
"	75	22 — — 22.40
"	77	22.90 — 23.30
Bácskai	74	22.10 — 22.40
"	75	22.40 — 22.80
"	77	23.10 — 23.40
Fejérmegyei	76	22.55 — 22.95
"	77	22.75 — 23.10
Rozs I. rendű	19.90	— 20.20
" középrend.	19.70	— 19.90
Árpa takarm. I.	13.50	— 13.80
" " II.	13.10	— 13.50
Kóles	9.50	— 10. —
Zab I. rendű	14.80	— 15.10
" II.	14.20	— 14.70
Tengeri (belföldi)	13.20	— 13.40

Repceze névleg 35.60 korona. Burgonya sárga 4.60 — 6. — korona, rózsza új 5 korona száz métermázsánként. Hagyma ötven kilós zsákokban — Reti szena 6.40 9.20; muhar 8.20 — 9.80; zsupszalma 6.40 — 6.60; alom 4. — korona métermázsája.

Disznózsir 100 kg 1.32 K., szalonna 1.08 és 1.16 korona közt. Háj 1.30 — 1.40 a kilója; füstölthús 1.40 — 1.60 korona; hazai sonka 1.80 — 2.10 korona. Teavaj 2.80 — 3.10 korona; főzővaj 1.80 — 2.20 korona. Tehenturo kilója 30 — 40 fillér. Tojás ládája (1440 darab) 77 — 78 korona.

LEGOLCSÓBB DRÓTFONATOK
ÉS TŰSKÉS SOBRONY
BÁRMINŐ KERITÉSHEZ
EZ IDEI KÉPES ARJEGYZÉKÜNKET KIVANATRA MEGKÜLDJÜK.

HORGANYOZOTT TÖBBSIÓR CSAVART FONAT GÉME TEREINKENT 30 FILLÉRTŐL FOLYKÉRE

KOLLERICH PALÉSFIAI
BUDAPEST, IV. FERENCZ JÓZSEF RAKPART 21 SZ.

Derűs képek.
Irta: **Maróthi János.**
Kapható 1 koronáért a kiadóhivatalunkban.

Gazdáknak kiválóan fontos!!

Jövedelmüket a mesterséges **Baromii-tenyésztés** által tetemesen növelhetik. E célra **legjobb a szab.**

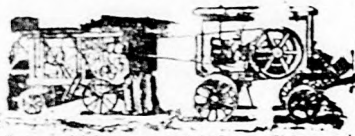
PARTMANN-féle CSIBE KELTŐ és NEVELŐGÉPEK. mert **kezelésük egyszerű, hatásuk biztos, olcsók, tartósak.**

Arjegyekkel és utasítással készséggel szolgál a feltaláló és készítő:

PARTMANN JÓZSEF BUDAPEST, 192. V., VÁCI-UT

A valódi Kállai-féle „GLÓRIA“

benzinmotorok és motoreséplők

a legjobb. Aki tehát teljes jólállás mellett 3-5 évig terjedő részletbiztosítást mellett megvásárolja, jó és olcsó motort akar vásárolni, ügyeljen a pontos címre és kérjen ezen szakértő cégtől ingyen képes árjegyzéket.

KALLAI MOTORTELEPE BUDAPEST,

NAGYMEZŐ-UTCZA 43.

Hol használt járgányos s gőzcséplőkészletek cserébe is vétetnek

Buziási gyógyfürdő

vasuti állomás, posta, távirda és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest-nyugati pályaudvarról.

Idény május 15-től szeptemb. 15-ig.

Specziális gyógyfürdő szívbetegek

részére, női bajoknál, hólyag- és vesébajoknál, kö- és fűvénybetegségeknél, a légutak-, az emésztő- és kiválasztószervek hurutos bántalmainál. Sápkor, vérszegénység, görvély- és angolkör, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szén-savas sós és szénsavas vasas források.

Prospektust kívánatra küld **a fürdőigazgatóság.**

Kettős elektromágneses kereszt gyógyit és felüdit kezesség mellett.

Telefon 45-22.

E készülék gyógyit és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén neuralgia, vértőlulás sápkör, szédülés, a fülzúgás, nagyothalás, a szívverés, szív- R. B. s6967. sz. beri szervezettel meggyomorgócsók és egyéb gör- esők, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a csúsz, köszvény, ischia sbajaiban, in fluenzaban, s a velejárá hátfájásoknál, különösen ideg- bántalmaknál, a velők járó álmatlanság bajaiban; a rendetlen vérkeringés bajaiban s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamosáram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandóan jótékony villa-

mos áramot áradoztat szét a testen s míg egy felől szinte bántalatos sikerrel gyógyit; másfelől a legháladatosabb ovószert az em- len. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy husz- éves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodám- ban levő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálá- san emlékeznek meg talá- mányomról, mindenkor min- denki által megtekinthetők. Akit legkésőbb 45 nap alatt nem gyógyit meg készülé- kem, az visszakapja pénzét. Ahol már minden hasztalan, volt, kérem tessék a készü- lékemet megpróbálni.

Nagy készülék 8 korona. Oly betegségek ellen való, melyek 10 evnél nem hosszabbak.
Kis készülék 6 korona. Csak gyermekeknek s igen érzékeny nőknek való.
Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére **Müller Albert, Budapest, V/5., Vadász-utca 34. szám.**

Pázmáneum nyomda és irodalmi vállalat Budapest, VIII., Köztemető-ut 8.

KRISTÁLY FORRÁS

szénsavval telített ásványvize hasznos ital **étvágy zavaroknál és emésztési nehézségeknél.** A legtisztább és **leg-egészségesebb** asztali és borvív. — Hathatós **szomjcsillapító.** — Ovszer fertőző betegségek ellen. — Orvosi rendel- let szerinti melegített pohárral igyek éhgyomorra. — Ki- vánatra telítés nélküli töltést is szállít a

Szt. Lukács fürdő Kútvállalat Budán.

„Szt.-Lukácsfürdő“ gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely Természetes forró-meleg kék és források, iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vízgyógyintézet, gőzfürdők, kö- és kádfürdők, gyógyvízszodák. Olcsó és gondos pensio. Csúsz, köszvény, ideg-bőrbajok. Lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a **Szent-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.**

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK

SZŐLŐ-TERMELEK FICVELMEBE MEZŐ-CAZDOK FICVELMEBE

HAIDEKKER SÁNDOR

Budapest, VIII., Ullői-ut 48/18 sz. kizárólagos gyártója a világ-szabadalmazott **„HUNGÁRIA“ DRÓTFONATOKNAK**

melyek előnyeiknél fogva felülmúlnak minden másfajta kerítést. — Állandóan készletben. — Kiszolgálás azonnal, figyelemmel és pontosan.

„Hungária“ drótfonatok négyzetmétere 30 fillértől feljebb. Díjmentes árjegyzékért forduljon fenti ozimhez.

Olcsó eseh ágytollak
5 kiló új fosztott 12 K; fe- nért, pehelykőnyű 18-24 K; hófehér fosztott 30-36 K; szállítás franko utánvéttel. Cseré és visz- szavetés a postadíj meg- térítésével történhetik. **SACHSEL BEWEDEK, Lobes 11 Pilsen U, p. Csehország**

GŐZCSÉPLŐ- KÉSZLETEK.
magánjáró lokomobi- lok, használtak, gyá- rilag javítottan, ked- vező fizetési feltéte- lekre szállít **SEIFRIED HUGO, BUDAPEST, Katona József-utca 7.**

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz- motorok

Motoros cséplő- készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tessék ár- jegyzéket kérni, ingyen küldjük.

DOBRY ANT. motor- és gépgyárainak magyar- országi kizárólagos képviselője.

Kovács Mihály és Társa
Budapest, V, Hold-utca 23.

Legszébb és legegyszerűbb hermálási ajánlók egy inakönyv pártjai szent Antal tiszteletére.
Vásárlás K 1.40; frankítás K 2.40; kiszállítás K 3.40. Kapható a kiadónváltalhan.